

Българските митници през 2021 г.

МИТНИЧЕСКА хроника

БЪЛГАРСКИТЕ МИТНИЦИ ПРЕЗ 2021 Г.

1 **ВЪВЕДЕНИЕ**
2 **ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗИ, ДДС ПРИ ВНОС И МИТА ПРЕЗ 2021 ГОДИНА**
2 ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗИ
4 ПРИХОДИ ОТ ДДС ПРИ ВНОС
5 ПРИХОДИ ОТ МИТА

6 **ОБРАБОТКА НА ТОВАРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА И ПТРР**

7 **МИТНИЧЕСКИ, ВАЛУТЕН И АКЦИЗЕН КОНТРОЛ И ПРЕВЕНЦИЯ**
7 БОРБА С ТРАФИКА НА НАРКОТИЦИ, ОРЪЖИЯ И ПРЕКУРСОРИ
10 ВАЛУТЕН КОНТРОЛ И МЕРКИ СРЕЩУ ИЗПИРАНЕТО НА ПАРИ И ФИНАНСИРАНЕТО НА ТЕРОРИЗМА
12 ЗАЩИТА НА ПРАВА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ
13 КОНТРОЛ НА РИСКОВИ КАТЕГОРИИ СТОКИ
13 ДРУГИ ЗАДЪРЖАНИЯ
14 БОРБА С НЕЗАКОННОТО ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА АКЦИЗНИ СТОКИ

16 **МИТНИЧЕСКИ ЛАБОРАТОРИИ**
17 **АКЦИЗНА ПОЛИТИКА**
18 **МИТНИЧЕСКА ПОЛИТИКА**
19 **МЕЖДУНАРОДНИ ДЕЛА В СЕС**
19 **ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ**
20 **Е-МИТНИЦИ**
22 **ИНТЕГРИТЕТ И ДЕЙНОСТ НА ИНСПЕКТОРАТА**
22 **ОБУЧЕНИЕ**
23 **ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ**
24 **МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО**
25 **КОМУНИКАЦИЯ С БИЗНЕСА, ГРАЖДАНИТЕ И МЕДИИТЕ**

Директор на Агенция „Митници“: Павел Тонев
Издава: Агенция „Митници“, Списание „Митническа хроника“, година XXVIII, ISSN 0861-9921
Адрес: 1202 София, ул. „Г. С. Раковски“ 47, тел.: (02) 9859 4210
www.customs.bg
Редактор: Вяра Генова, Сашка Виденова, Десислава Николова
Снимки: Агенция „Митници“, Йордан Йочев, Диана Маркова, Катя Куцарова
Предпечат: Илиян Германов
Печат: „Ропринт“ ЕАД
Броят е приключен редакционно на 19.01.2022 г.

За първи път през 2021 г. приходите, администрирани от Агенция „Митници“, преминаха границата от 10 млрд. лв. Постъпленията от 10 508.2 млн. лв. са с 1 347.8 млн. лева (14.7%) повече от приходите от акцизи, ДДС при внос, мита и глоби през 2020 г. и с 428.4 млн. лева (4.2%) над планираните за годината. В структурно отношение най-значителен ръст спрямо 2020 г. се отчита при приходите от мита (38.0%), следвани от постъпленията от ДДС при внос (30.1%) и приходите от акциз (4.0%).

Касовите приходи от акциз за горива нарастват с 6.6% и с номиналния си размер от 2 441.1 млн. лв. изпреварват резултатите не само от предходната година, но и от предпандемичната 2019 г.

Приходите от акциз за тютюн и тютюневи изделия през 2021 г. възлизат на 2 843.0 млн. лв., което представлява ръст от 2.4%. Количествата на обложените с акциз цигари нарастват с 2.9%.

Нетните приходи от акциз за алкохол, алкохолни напитки и бира през 2021 г. възлизат на 307.7 млн. лв. и отчитат ръст от 7.8%, като най-значим в групата е ръстът при алкохолните напитки – 11.8% като приходи от акциз и 10.3% като обложено количество.

Постъпленията от ДДС при внос на стоки през 2021 г. отбелязват исторически най-високия ръст, отчетен след влизането на България в ЕС, като достигат размер от 4 549.5 млн. лв. или с 30.1% повече от предходната година и с 8.6% над заложеното в годишния план.

През 2021 г. постъпленията от мита при внос достигнаха 289.7 млн. лв., което представлява 120.1% изпълнение на заложения план. Следва да се отбележи тенденцията на постигане на върхови стойности на приходите от мита през периода юни – декември 2021 г.

Посочените резултати се дължат както на промяна в условията на икономическата среда, която е в процес на възстановяване, въпреки влиянието на ограничителните мерки върху бизнеса, така и на предприетите мерки за подобряване на контрола. Заслужава да се отчете добрата работа по отношение на борбата с нелегалните акцизни стоки и нарушенията в областта на акцизите, както и сериозния контрол, въведен върху рискови стоки – внос от Далечния изток и Турция.

Активната дейност на митническите служители се отразява и в други положителни и често дори рекордни резултати. Данните за валутни нарушения показват, че през 2021 г. са били открити парични средства в размер близо 5 пъти по-голям от 2020 г. Размерът от 21 802 211 лв. в общо 94 случая на установените през 2021 г. недекларирани парични средства надминава сумата на установените парични средства общо в предходните пет години. Подобно е и сравнението при установените недекларирани златни и сребърни изделия, чийто количества надминават общото количество за четири години назад.

Задържаните наркотици са 3 пъти повече от конфискуваните количества през 2020 г., а увеличението на броя на констатираните случаи е с 19%. Иззетото количество хероин е 4.5 пъти по-голямо в сравнение с 2020 г. Уникална за Европа беше и задържаната пратка от 450 л течен метамфетамин.

При фалшивите стоки задържаните количества достигат почти 4 млн. артикула. Увеличението спрямо миналата година е близо 2 пъти, както в брои случаи, така и в количества задържани стоки.

Отчетната година беше сложна и динамична. Тя постави предизвикателства, но и очерта много нови възможности пред администрацията, бизнеса и обществото. Добрите резултати са доказателство за сериозен потенциал и добре свършена работа, но и са предпоставка за поставяне на още по-високи цели. Приоритетите и през 2022 г. ще бъдат – професионализъм, почтеност, прозрачност, нулева толерантност към корупцията, увеличаване на бюджетните приходи и не на последно място – баланс между мерките за противодействие на митническите, акцизните и валутните нарушения, от една страна, и улеснения за легалния бизнес, от друга.

Павел Тонев,
директор на Агенция „Митници“

ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗИ, ДДС ПРИ ВНОС И МИТА ПРЕЗ 2021 Г.

Постепенното възстановяване на потреблението и търговските вериги за доставка, ръстът в цените на стоките, внесени от трети страни, и предприетите мерки от Агенция „Митници“ за подобряване на митническия и акцизен контрол и надзор доведе до значителен ръст в приходите, администрирани от митническата администрация през 2021 година.

През 2021 г. касовите постъпления от акцизи, ДДС при внос, мита и глоби, събрани от Агенция „Митници”, са в размер на 10 508.2 млн. лв. Събраната сума е с 1 347.8 млн. лв. (14.7%) повече от приходите от акцизи, ДДС при внос, мита и глоби през 2020 г. и с 428.4 млн. лв. (4.2%) над планираните за 2021 г.

Приходи	Януари – Декември 2020 г.	Годишен план 2021 г.	Изпълнение Януари – Декември 2021 г.	% на изпълнение на плана
ОБЩО:	**9 160.4**	**10 079.8**	**10 508.2**	**104.2**
ДДС при внос	3 497.2	4 190.0	4 549.5	108.6
Мита	209.9	241.3	289.7	120.1
Акциз	5 444.5	5 640.5	5 659.8	100.3
Глоби, санкции и лихви	7.6	8.0	8.9	110.8
Други приходи	1.2	-	0.3	-

Таблица 1. Приходи на Агенция „Митници“ за 2021 г (млн. лева)

В структурно отношение, най-значителен ръст спрямо 2020 г. се отчита при приходите от мита (38.0%), следвани от постъпленията от ДДС при внос (30.1%) и приходите от акциз (4.0%). Тук следва да се има предвид, че докато приходите от ДДС при внос и мита се влияят от инфлацията като фактор на икономическата среда, то този показател не оказва въздействие върху приходите от акциз, чиято база за определяне на данъчната основа за облагане е количеството на потребените стоки.

ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗ

През 2021 г. касовите постъпления от акциз са в размер на 5 659.8 млн. лв., което представлява 100.3% изпълнение на приходите от акциз, заложени в ЗИД на Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2021 г. Събраната сума е с 215.2 млн. лв. (4.0%) над приходите за 2020 г. и с 19.2 млн. лв. (0.3%) над планираните за 2021 г.

Във връзка с прилагането на схема за държавна помощ „Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциз върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство“ допълнително през 2021 г. на Министерство на земеделието, храните и горите е преведена сума в размер на 100.0 млн. лв., с 16.0 млн. лв. (19.0 %) повече спрямо 2020 г.

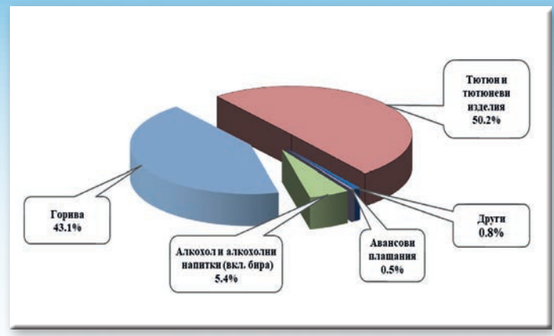
99.9% от приходите от акциз през 2021 г. са формирани от сделки в страната и 0.1% от внос, докато съотношението през 2020 г. е 99.8% приходи от сделки в страната и 0.2% приходи от внос. През 2021 г. в структурата на приходите от акциз по групи стоки се отчита следната динамика:

– нараства делът на приходите от акциз за горива – от 42.0% през 2020 г. на 43.1% в общите касови приходи от акциз през 2021 г.;

Графика 1. Приходи от акциз за периода 2012 г. – 2021 година (млн. лева)
Източник: Агенция „Митници”

Графика 2. Структура на приходите от акциз по групи стоки през 2021 година. Източник: Агенция „Митници”

Графика 3. Приходи от акциз по групи стоки за 2020 г. и 2021 година (млн. лева). Източник: Агенция „Митници”

– нараства делът на приходите от акциз при алкохола, алкохолните напитки и бирата – от 5.2% през 2020 г. до 5.4% в общите касови приходи от акциз през 2021 г.;
– намалява делът на приходите от акциз за тютюн и тютюневи изделия – от 51.0% през 2020 г. на 50.2% в общите касови приходи от акциз през 2021 г.;
– намалява делът на нетните приходи от авансови плащания за акциз (разлика между постъпили и усвоени авансови суми) – от 1.0% през 2020 г. на 0.5% в общите касови приходи от акциз през 2021 г.;
– нараства делът на приходите от акциз за групата други акцизни стоки – от 0.7% през 2020 г. на 0.8% в общите касови приходи от акциз през 2021 г.

Приходи от акцизи за горива

Касовите приходи от акциз за горива през 2021 г. са в размер на 2 441.1 млн. лв. и отбелязват увеличение от 6.6% или 151.9 млн. лв. в сравнение с 2020 г., като отчетеният годишен ръст в тази група акцизни стоки е най-висок през последните пет години. Касовите приходи от акциз изпреварват не само тези от 2020 г., но с 47.7 млн. лв. (2.0%) надминават приходите от акциз за горива, събрани през предепидемичната 2019 г. По-доброто изпълнение спрямо 2020 г. се дължи в най-голяма степен на по-високите приходи от газьол (119.4 млн. лева,7.1%) и ръстът от 8.1 % (34.9 млн. лв.) на приходите от акциз за бензин.

► Газьол

Приходите от акциз за газьол формират основната част от приходите от горива (74.1% дял). Брутният размер на акциза за тази група през 2021 г. е 1 925.4 млн. лв., което е със 136.8 млн. лв. (7.6%) повече спрямо 2020 г. Обложените с акциз, количества газьол през 2021 г. са 2 989.3 млн. литра, със 7.7% (213.2 млн. литра) повече от количествата през предходната година. Отчита се и ръст (17.5%) на възстановения акциз за газьол, като през 2021 г. са възстановени 116.7 млн. лв., при 99.3 млн. лв. през 2020 г. Този ръст е обусловен от по-високия размер на предвидените в ЗДБРБ за 2021 г. плащания по схемата за държавна помощ „Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство“. Сумата на акциза за газьол, ефективно постъпила в държавния бюджет през 2021 г. (касово изпълнение), е 1 808.6 млн. лв., което е със 119.4 млн. лв. (7.1%) над събраната през 2020 г.

► Бензин

Приходите от акциз за бензин представляват 19.0% от приходите от акцизи за горива. Произведените и внесени количества бензин, за които е заплатен акциз през разглеждания период са 671.2 млн. литра, което представлява ръст от 6.7%. Ефективно постъпилите суми от акциз за бензин през 2021 г. са в размер на 463.0 млн. лв., 34.9 млн. лв. (8.1%) над събраните през 2020 г.

► Керосин

Брутните приходи от акциз за керосин през 2021 г. са в размер на 132.1 млн. лв. и нарастват с 10.4% (12.4 млн. лв.) в сравнение с 2020 г., като размерът на възстановения акциз за керосин също нараства с 13.1% (15.1 млн. лв. през 2021 г. при 115.3 млн. лв. през 2020 г.). Нетната сума на акциза за керосин през 2021 г. е 1.6 млн. лв., което е с 2.7 млн. лв. (62.0%) под събраната през 2020 г.

► Втечнен нефтен газ

Приходите от акциз за втечнен нефтен газ формират 5.2% от приходите от акцизи за горива през 2021 г. Внесеният акциз през календарната година е в размер на 126.8 млн. лв., като се отчита спад от 2.7% спрямо 2020 г. Произведените и внесени количества втечнен нефтен газ намаляват също с 2.0%.

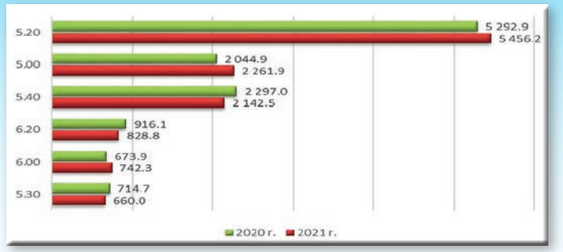
► Природен газ

Приходите от акциз за природен газ през 2021 г. са в размер на 31.9 млн. лв., с 3.3 млн. лв. (11.5%) повече от събраните през 2020 г. Количествата природен газ, освободени за потребление на територията на страната през изминалата 2021 г., възлизат на 139.2 млн. гигаджаула, което е с 13.4% повече спрямо 2020 г.

Приходи от акцизи за тютюн и тютюневи изделия

Приходите от акциз за тютюн и тютюневи изделия през 2021 г. възлизат на 2 843.0 млн. лв. и формират 50.2% от общите приходи от акцизи. През 2021 г. се отчита ръст от 2.4% (65.5 млн. лв.) спрямо 2020 г. Количествата на обложените с акциз цигари нарастват с 2.9% (от 14 770.2 млн. къса за 2020 г. на 15 205.3 млн. къса за 2021 г.). Средните ставки на акциза при цигарите са съответно 178.85 лв./1000 къса за 2020 г. и 178.87 лв./1000 къса за 2021 г. (ръст от 0.02%).

Най-търсените ценови категории цигари през 2021 г. са тези с продажна цена 5.20 лв., 5.00 лв. и 5.40 лв., а след тях са 6.20 лв. и 6.00 лв. През 2020 г. най-търсени са ценовите категории 5.20 лв. и 5.40 лв., а след тях се нареждат тези от 5.00 лв., 6.20 лв. и 5.30 лева. Делът на петте най-продавани ценови категории през 2021 г. е 75.2% от общото количество цигари, при 76.3% за 2020 г.

Графика 4. Освободени за потребление късове цигари по продажна цена през 2020 г. и 2021 година (млн. къса). Източник: Агенция „Митници"

Графика 5. Приходи от ДДС при внос за периода 2012 – 2021 година (млн. лева). Източник: Агенция „Митници"

През 2021 г. количествата тютюн за пушене, обложени с акциз намаляват с 3.9% спрямо 2020 г. (от 508.4 тона през 2020 г. на 488.4 тона през 2021 г.). Акцизната ставка на тютюна за пушене през 2021 г. се запазва – 152 лв./кг. Приходите от акциз за тютюн за пушене през 2021 г. са в размер на 74.2 млн. лв., с 3.0 млн. лв. (3.9%) под събраните през 2021 г.

Събраните приходи от акциз за нагреваеми тютюневи изделия през 2021 г. са в размер на 45.0 млн. лв. (с 10.9 млн. лв., 19.5% под събраните през 2020 г.). Приходите от това тютюнево изделие намаляват изцяло за сметка на спада (19.6%) в освободените за потребление количества (от 240.2 тона през 2020 г. до 193.2 тона през 2021 г.).

При обложените с акциз количества пури и пурети през 2021 г. се отчита значителен ръст- 42.1% (от 10.368 млн. къса през 2020 г. до 14.731 млн. къса за 2021 г.). Приходите от акциз за пури и пурети са в размер на 4.0 млн. лв., като се отчита ръст от 42.1% (1.2 млн. лв.) спрямо приходите събрани за 2020 г. (2.8 млн. лв.).

Приходи от акцизи за алкохол, алкохолни напитки и бира

Нетните приходи от акциз за алкохол, алкохолни напитки и бира през 2021 г. възлизат на 307.7 млн. лв. и отчитат ръст от 7.8% (22.2 млн. лв.) спрямо 2021 г. Тази група стоки формира 5.4% от общите приходи от акциз.

Ръстът на приходите от акциз при тази група акцизни стоки се определя на първо място от значителното нарастване (11.8% или 24.5 млн. лв.) на касовите постъпления от акциз за алкохолни напитки. Количествата алкохолни напитки, за които е заплатен акциз (с приложена ставка различна от нула лева) през 2021 г. нарастват с 10.3% спрямо 2020 г.

Постъпленията от акциз за бира през 2021 г. са 74.1 млн. лв., с 1.0% (0.8 млн. лв.) по-ниски от събраните през 2020 г. Приходите от акциз за бира имат сравнително малък дял (1.3%) в общите постъпления от акцизи. Освободените за потребление количества бира през 2021 г. са 51.5 млн. хектолитра за градус Плато и отбелязват спад от 1.3% спрямо 2020 г.

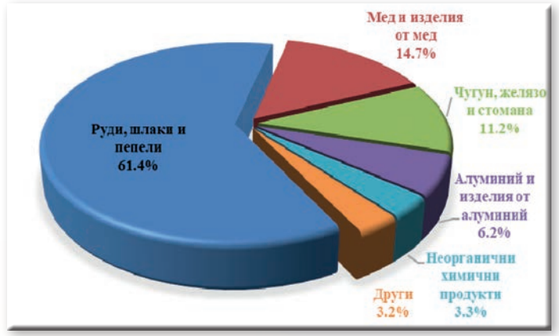
ПРИХОДИ ОТ ДДС

Постъпленията от ДДС при внос на стоки през 2021 г. са в размер на 4 549.5 млн. лв. и представляват 108.6% изпълнение на плана за годината. Приходите от ДДС при внос са с 1 052.4 млн. лв. (30.1%) повече от събраните през 2020 г. Това е исторически най-високият ръст, отчетен след влизането на България в ЕС.

Регистрираното повишение е резултат от възстановяването на бизнес активността, повишаване на събираемостта, ефекта от Брекзит, нарастването на цените на основни суровини, повишението на количествата на стоките, внасяни от трети страни, подобрения митнически контрол и надзор, прецизирането на контрола върху елементите за облагане – тарифно класиране, държава на произход, митническа стойност, както и акцент на контрола върху приходоопределящи икономически оператори и стоките с най-голям фискален ефект.

След 01.07.2019 г. е въведена възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност.

Ефектът от прилагането на този режим през 2021 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 1 267.1 млн. лева. Стоките с най-значителен дял са: стоки от глава 26 по КН (Руди, шлаки и пепели) – 777.2 млн. лева и стоки от глава 74 по КН (Мед и изделия от мед) – 186.7 млн. лева. Общо 70 икономически оператори са се възползвали през 2021 г. от възможността да отложат начисляването на ДДС при внос.

Графика 6. Относителен дял на стоките (глави по КН) в размера на ДДС с отложено начисляване. Източник: Агенция „Митници"

Деклариран ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС)

Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС) през 2021 г. спрямо 2020 г. се наблюдава повишение при групите „Промишлени доставки", „Горива и смазочни материали", „Инвестиционни стоки", „Транспортно оборудване" и „Потребителски стоки". Понижение се отчита при групата „Храни и напитки".

Групи стоки	Изменение на начисления ДДС (в %) 2021/2020	Отн. дял (в %)	Индекс на цени при внос* (XII.2020=100)	Индекс на физическия обем при внос* (XII.2020=100)
Храни и напитки	-2.9	7.8	111.4	87.6
Промишлени доставки	42.4	34.5	129.1	99.6
Горива и смазочни материали	46.0	20.2	162.3	105.0
Инвестиционни стоки	28.9	19.2	106.7	119.6
Транспортно оборудване	36.0	7.0	108.0	123.9
Потребителски стоки	24.6	11.1	109.8	112.9
Общо:	**32.9**	**100.0**	**126.9**	**104.6**

Таблица 2. Изменение на декларирания ДДС при внос по групи стоки и изчислени индекси през 2021 година Източник: Агенция „Митници"

* Индексите са изчислени на база статистическа стойност на съпоставими стоки, допуснати за свободно обращение и крайно потребление в страната, внесени от трети страни.

Промишлени доставки

През 2021 г. в начисления ДДС при внос на стоки – промишлени доставки се отчита ръст от 42.4% (464.9 млн. лева повече). Индексът на цените на промишлените доставки, допуснати за свободно обращение и крайна употреба, се увеличава с 29.1%, а индексът на количествата намалява с 0.4%.

Най-значимо е увеличението в начисления ДДС при внос на стоки от глава 72 по КН (Чугун, желязо и стомана), за които през 2021 г. е деклариран ДДС при внос в размер на 257.9 млн. лв. – със 104.9 млн. лв. (68.5%) повече спрямо 2020 г. При стоките от глава 39 по КН (Пластмаси и пластмасови изделия) се наблюдава повишение с 92.9 млн. лв. (61.0%), а при глава 31 по КН (Торове) – ръст от 55.5 млн. лв. (128.2%).

Най-голям спад се отчита при декларираните суми за ДДС при внос на стоки от глава 38 по КН (Различни видове продукти на химическата промишленост) в размер на 6.9 млн. лв. (21.4%), при глава 35 по КН (Белтъчни вещества; продукти на базата на модифицирани скорбяла или нишесте; лепила; ензими) с 2.0 млн. лв. (19.2%), както и при глава 26 по КН (Руди, шлаки и пепели) в размер на 1.8 млн. лв. (46.8%).

Горива и смазочни материали

През 2021 г. начисленият ДДС при внос на горива и смазочни материали е в размер на 913.1 млн. лв., с 46.0% (287.7 млн. лв.) повече спрямо предходната година. Цените на стоките, допуснати за свободно обращение и крайна употреба, нарастват с 62.3%, а количествата с 5.0%.

Начислените суми за ДДС при внос на суров петрол през 2021 г. са в размер на 669.9 млн. лв., при 487.9 млн. лв. през 2020 г. (ръст от 182 млн. лв., 37.3%). Касовите постъпления от суров петрол през отчетния период са 675 млн. лв., с 89.2 млн. лв. (15.2%) повече спрямо 2020 г. Ефектът върху начислените суми за ДДС при внос на суров петрол в зависимост от изменението на физическия обем, цената и валутния курс се разпределя, както следва:

- ефектът от спада на количеството в барели с 11.0% се изразява в понижение на декларираните суми за ДДС при внос с 53.7 млн. лв.;
- ефектът от покачването на цената с 62.1% (от 41.9 долара/барел 2020 г. на 67.9 долара/барел през 2021 г.), се изразява в повишение на декларираните суми за ДДС при внос с 269.4 млн. лв.;
- ефектът от спада в осреднения валутен курс на долара спрямо лева с 4.8% (от 1.73 лв./USD през 2020 г. на 1.64 лв./USD през 2021 г.) за внесения през изследвания период суров петрол се изразява в намаление на декларираните суми за ДДС с 33.6 млн. лв.

Инвестиционни стоки и транспортно оборудване

Декларираните суми от ДДС при внос при инвестиционни стоки през 2021 г. са в размер на 867.2 млн. лв., като се регистрира повишение със 194.6 млн. лв. (28.9%) спрямо 2020 г. Наблюдава се увеличение на внесените количества с 19.6% и ръст на цените при внос с 6.7%.

От внос на транспортно оборудване през 2021 г. са начислени 316.6 млн. лв., с 83.8 млн. лв. (36.0%) повече в сравнение с 2020 г. Индексът на физическите обеми на внесено транспортно оборудване се увеличава с 23.9%, а индексът на цените – с 8.0% спрямо 2020 г.

Потребителски стоки

През 2021 г. декларираните суми за ДДС при внос на потребителски стоки са в размер на 502 млн. лв. като нарастват с 99 млн. лева (24.6%) в сравнение с 2020 г. Количествата на внесените потребителски стоки показват повишение от 12.9%, а цените растат с 9.8%.

Брекзит

В следствие на оттеглянето на Великобритания от ЕС от 01.01.2021 г., през изтеклата година са постъпили приходи от ДДС при внос в размер на 91.6 млн. лв. (2.0% от касовите приходи от ДДС при внос за всички стоки).

Пратки с незначителна стойност

Считано от 01.07.2021 г., всички пратки, внасяни в ЕС от трета страна, подлежат на облагане с ДДС, независимо от тяхната стойност. Подадените декларации на ниво стока за пратки с незначителна стойност (тип Н7) в периода юли-декември 2021 г. са 188 345 броя, средномесечно – 31 391 декларации, а на дневна база – средно по 1 024 декларации. Начисленият ДДС при внос от тези декларации е в размер на 2 млн. лв. за периода юли-декември 2021 г.

ПРИХОДИ ОТ МИТА

Приходите от мита са традиционен собствен ресурс на ЕС и законодателството, което се прилага за тях, е изцяло на ниво ЕС. Търговската политика на ЕС е все по-либерална, вследствие на което има множество сключени споразумения или предоставени на автономно основание преференциални мита.

През 2021 г. постъпленията от мита при внос достигнаха 289.7 млн. лв., което представлява 120.1% изпълнение на приходите от мита, заложени в Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г., в сила от 16.09.2021 г.

Графика 7. Приходи от мита при внос за периода 2011 г. – 2021 година (млн. лева). Източник: Агенция „Митници“

Събраната сума е със 79.8 млн. лв. (38.0%) повече спрямо приходите от мита през 2020 г.

Следва да се отбележи тенденцията на постигане на върхови стойности на приходите от мита през периода юни – декември 2021 г. През всеки един от месеците през посочения период са събрани мита в размер, който надвишава значително приходите на месечна база за целия период от 2016 г. до 2020 г. Най-високи са приходите от мита, отчетени през месеците август (28.8 млн. лева), октомври (29.7 млн. лева) и ноември (30 млн. лева).

Посочените резултати се дължат както на промяна в условията на икономическата среда, която е в процес на възстановяване въпреки влиянието върху бизнеса на наложените ограничителни мерки, така и на предприетите мерки за подобряване на контрола. Всички показатели, които се използват за оценка на динамиката на приходите от мита при внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“, отбелязват ръст през 2021 г. спрямо 2020 г. Количествата на внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“ нарастват с 15.1%; статистическата стойност на декларираните за внос и обложени с мита стоки нараства с 34 %; осредняната статистическа стойност за кг внесена стока нараства с 16.5% и осредняната ставка, приложена за облагане на внесените от трети страни стоки нараства с 2.8%. Най-голям принос за приходите от мита имат осредняната статистическа стойност за кг и внесените количества стоки, чиито дялове в отчетения ръст са съответно 50.2% и 39.9%.

Подобрената организация на работа, довела до оптимално използване на кадровия потенциал, подобрения митнически контрол и надзор, прецизирането на контрола върху елементите за облагане – тарифен номер, държава на произход, количество, митническа стойност, както и акцент на контрола върху приходоопределящи икономически оператори и стоките с най-голям фискален ефект са мерки, които също допринасят за добите резултати.

Водещите групи стоки обложени със ставка, различна от „0“, при които през 2021 г. се регистрира най-сериозен ръст в приходите от мита, са:

- стоки от глава 72 по КН (Чугун, желязо и стомана) – 26.8 млн. лв. (3 233.8%);
- стоки от глава 39 по КН (Пластмаси и пластмасови изделия) – 12.8 млн. лв. (83.9%);
- стоки от глава 87 по КН (Автомобилни превозни средства) – 10.5 млн. лв. (57.3%);
- стоки от глава 31 по КН (Торове) – 8.4 млн. лв. (168.1%);
- стоки от глава 85 по КН (Електрически машини и апарати, електроматериали и техните части; апарати за записване или възпроизвеждане на звук, апарати за записване или възпроизвеждане на телевизионен образ и звук и части и принадлежности за тези апарати) – 6.0 млн. лв. (36.4%).

В зависимост от произхода на внасяните стоки, най-голям е делът на приходите от мита при внос на стоки от Китай. Декларираната сума за 2021 г. е 132.4 млн. лв., което представлява 45.8% от всички мита, като за отчетната година приходите от мита за стоки, внесени от Китай, бележат ръст спрямо 2020 г. с 22.5%. На второ място са приходите от мита при внос на стоки с произход Русия – 29.5 млн. лв., 10.2% дял и ръст от 35.6% спрямо 2020 г. Следват приходите от мита за стоки, внесени от Украйна (17.1 млн. лв., 5.9% дял и ръст от 1 747.8%), Турция (13.2 млн. лв. приходи, 4.6% относителен дял и ръст от 236.6%) и САЩ (11.1 млн. лв. приходи, 3.8% относителен дял и спад от 12.3%).

ОБРАБОТКА НА ТОВАРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА И ПТРР

През 2021 г. продължава тенденцията на устойчиво увеличение на товарния трафик на ГКПП, като за годината са обработени 4 198 719 товарни пътни превозни средства (ППС), което представлява номинално увеличение от 698 000 спрямо предходната година. В процентно изражение ръстът спрямо 2020 г. е 20%, а в сравнение с 2019 г. – 27%.

Тенденция на увеличение следват и приходите от дейността по пътни такси и разрешителни режими (ПТРР), като за 2021 г. чрез Агенция „Митници“ от тази дейност в държавния бюджет са постъпили 82 046 616,08 лв. Сумата представлява увеличение с 20 млн. лв. спрямо 2020 г. или над 32%. А спрямо 2019 г. увеличението е цели 43%.

Най-голям дял от приходите традиционно формират входната такса за транзитно преминаване, такса мост за Дунав мост – Русе и такси за превишаване на теглата и размерите на ППС.

Шест от пунктовете в страната обработват 81% от трафика и генерират 95% от приходите от ПТРР. Това са Дунав мост – Видин и Дунав мост – Русе, Калотина, Капитан Андреево, Лесово и Кулата. Най-голям брой товарни ППС през годината са обработени на ГКПП Капитан Андреево – 887 483, а най-големи приходи са постъпили от ГКПП Дунав мост – Русе – 37 521 097 лв., от които ключов принос има таксата за преминаване на моста. Ако се елиминира нейното отражение, на база на най-големия брой обработени товарни автомобили, най-големи приходи от ПТРР са събрани на ГКПП Капитан Андреево – общо приходи от 19 475 501 лв.

МИТНИЧЕСКИ, ВАЛУТЕН И АКЦИЗЕН КОНТРОЛ И ПРЕВЕНЦИЯ

През 2021 г. митническите органи при осъществяване на контролните си функции и реализиране на административнонаказателна отговорност на лицата са съставили общо 5936 акта за установяване на административни нарушения, които надвишават с приблизително с 7% тези през 2020 г. Ръст с около 10% спрямо предходната година бележи броят на сключените споразумения за прекратяване на административно-наказателно производство, с които нарушителите са се съгласили доброволно с извършеното нарушение, като през 2021 г. те възлизат на 858.

Броят на съставените актове за установяване на митнически нарушения е 3992, които спрямо тези през 2020 г. бележат ръст в порядъка на 18%.

По Закона за акцизите и данъчните складове съставените актовете за установяване на административни нарушения са 1659.

Установените нарушения на валутното законодателство са 172, които спрямо 2020 г. са почти в двоен размер.

В резултат на контролни действия за спазване на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество са установени три случая, по Закона за пътищата – 9, по Закона за движение по пътищата са установени 95 случаи, които спрямо 2020 г. са над 15 пъти повече. По Закона за управление на отпадъците митническите служители са установили две административни нарушения. Случаите за нарушения на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия са три. Митническите органи са установили едно нарушение по Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната и изделия и технологии с двойна употреба.

По реда на Наказателно-процесуалния кодекс за престъпления, по които Агенция „Митници“ има компетентността, са новообразувани общо 275 досъдебни производства. По чл. 234 от Наказателния кодекс (НК) са образувани 113 досъдебни производства. По чл. 242 от НК са 129, по 242а са две, по чл. 251 са 30 и по чл. 255 от НК е едно.

През отчетната година Агенция утвърди механизъм за подаване на информация към Европейската прокуратура. Комуникацията ще се осъществява чрез защитен комуникационен канал до централата в Люксембург. Нотификацията на Агенция „Митници“ стана чрез Министерство на правосъдието по искане на Европейската прокуратура

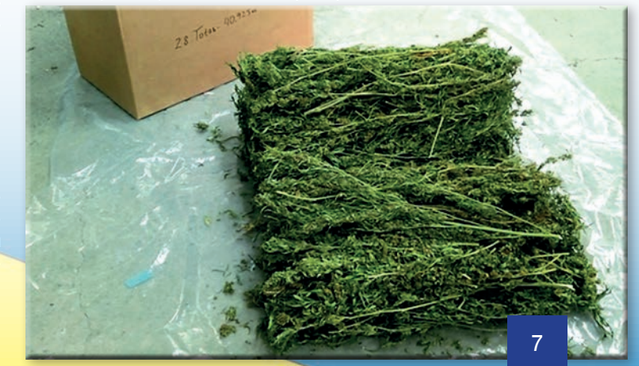
БОРБА С ТРАФИКА НА НАРКОТИЦИ, ОРЪЖИЯ И ПРЕКУРСОРИ

Борба с наркотрафика

През 2021 г. българските митнически служители задържаха общо **8 765 кг, 450 л и 68 295 бр. таблетки** наркотични вещества и **2 639 870 бр. таблетки** прекурсори в общо 80 случая. Задържаните наркотици са 3 пъти повече от конфискуваните количества през 2020 г., а увеличението на броя на констатираните случаи е с 19%.

За поредна година **марихуаната** е най-често задържаният вид наркотик на границите на страната. През 2021 г. митническите служители предотвратиха 30 опита за нелегален трафик и задържаха общо **7538 кг**, което е над три пъти повече от предходната година *(2020: 2230 кг в 24 случая)*.

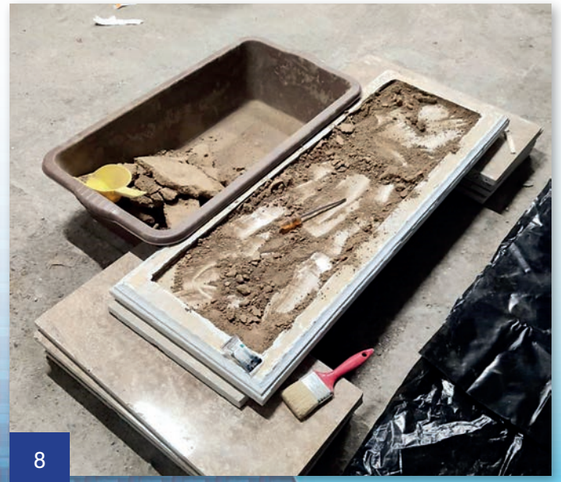
През 2021 г. отново се наблюдава засилен трафик на марихуана от и през България в посока Турция, където търсенето и цената ѝ на черния пазар са нараснали значително. Анализът на тези случаи и на направените задържания на турската страна на границата, сочи, че марихуаната се трафикира както в конструкционни кухини и специално изградени тайници на леки автомобили, така и на лесно достъпни места в товарни автомобили (шофьорска кабина и долапи). Използваните превозни средства са основно с турска, българска и македонска регистрации. През 2021 г. зачестяват опитите за износ от България на големи количества канабис от български фирми (с чуждестранно участие), разполагащи с разрешителни от Министерство на земеделието, храните и горите, да отглеждат растения от рода на конопа за производство на влакна. Констатациите от извършени митнически проверки изключват възможността растителната маса да е предназначена за технологична преработка поради наличие на съцветия, начин на опаковане и съхранение по време на транспортирането. Според лабораторните експертизи, предоставените обекти са идентифицирани като сушени съцветия от растението коноп, а процентното съдържание на активния компонент тетрахидроканабинол (THC) надвишава 0.2%.

През изминалата година са предотвратени 10 опита за нелегален трафик на **хероин** с общо задържано количество **1134 кг.** Иззето количество е 4.5 пъти по-голямо в сравнение с 2020 г., когато бяха задържани 251 кг хероин в 6 случая. За първи път през 2021 г. българските митнически служители задържаха две големи пратки хероин, превозвани в морски транспорт. И двете доставки с произход Иран пристигнаха на пристанище Варна-запад от пристанище Джебел Али, Обединени арабски емирства и бяха професионално укрити във вътрешността на легалната стока (битумни ролки и мраморни плочи), транспортирана с морски контейнери. Въпреки че по документи доставките бяха предназначени за български фирми, в рамките на проведените действия по разследване беше установено, че крайната дестинация на наркотика са държави от Западна Европа.

Установената през последните години трайна тенденция за контрабанда на значими количества хероин с произход Иран в товарен автомобилен транспорт по „Балкански път“ се наруши поради противоепидемичните мерки, свързани с Ковид 19, и затварянето за няколко месеца на ирано-турската граница, което доведе до все по-честото използване на морски транспорт за контрабанда на хероин от Пакистан и Иран към нелегалните наркопазари в Европа.

На сухопътните граници на страната бяха задържани общо 202 кг хероин в 8 случая, при които наркотикът е транспортиран с товарни и леки автомобили с турска и българска регистрации, пътуващи в посока Централна и Западна Европа.

През 2021 г. българските митнически служители предотвратиха 3 опита за нелегален трафик на **450 литра и 4.570 кг метамфетамин**. На 28.10.2021 г. служители от отдел „Борба с наркотрафика“ към ТД Митница София извършиха проверка на въздушна карго пратка от Мексико за България, състояща се два палета с общо тегло 1122 кг и обявено съдържание „ванилов концентрат и консервирани продукти“. Бутилките с ванилов концентрат са тествани с раманов спектроскоп, който показва наличие на метамфетамин. Изпратени са проби до Централната митническа лаборатория, която излиза със заключение, че пробите съдържат метамфетамин. Общото количество на метамфетамина е 450 л (450 бутилки по 1 л всяка). По случая е образувано досъдебно производство и е уведомена Софийска градска прокуратура. В резултат на проведените оперативно-издирвателни действия е задържан едноличният собственик и управител на фирмата-вносител. Това е най-голямото задържано количество течен метамфетамин в Европа през 2021 г.

Задържаният **кокаин** през 2021 г. възлиза на 8.756 кг в 6 случая, което представлява значителен спад на задържаните количества спрямо предходната година, когато бяха иззети 225 кг в 5 случая. Морският транспорт остава традиционен при трафика на големи количества кокаин от Южна Америка за Европа. Иззетите по-малки количества от българските митнически власти са транспортирани предимно в товарни камиони, пътуващи от Нидерландия, транзит през България в посока Турция.

Иззетите през 2021 г. над **2.6 млн. таблетки от лекарствени препарати**, които могат да бъдат използвани за производство на наркотици, представляват най-голямото количество – обект на митническа измама или контрабанда, установявано от Агенция „Митници“ през последните 10 години. Съдържаният в тях **псевдоефедрин** е достатъчен на производството на близо 92 кг метамфетамин.

В контекста на нарастващата електронна търговия и Darknet, които осигуряват анонимна платформа за търговия с незаконни стоки и услуги, и през 2021 г. бяха задържани **68 295 таблетки** различни видове лекарствени средства от групата на **бензодиазепините**, чиито активни съставки присъстват в Списък III на Приложение 3 към чл. 3 т. 3 от Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични към ЗКНВП. Голяма част от тези лекарства, които се изнасят от България както чрез пощенски и експресни куриерски пратки, така и в шосеен транспорт, се произвеждат в държави извън ЕС и нямат легален внос и разрешение за продажба в българската аптечна мрежа.

В пощенски и експресни куриерски пратки, в страната ни продължават да влизат от Китай и Холандия и **нови психоактивни вещества и техни аналози,** които още не са включени в Списъците към Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични. През 2021 г. в 16 случая са задържани общо 8.5 кг нови психоактивни вещества от 10 различни вида, предимно от групата на синтетичните канабиноиди. Част от тези психоактивни вещества са напълно нови за България и бяха идентифицирани с помощта на Европейския център за научни изследвания в Испра, Италия. Агенция „Митници“ предприе действие за включването им в списъците на Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични.

През 2021 г. служителите от **специализирания склад за съхранение на наркотици** в ЦМУ организираха изгарянето на **4056 кг наркотични вещества** по 5726 преписки. Съставени бяха 7446 протокола за съхраняване на наркотици – веществени доказателства по наказателни производства.

Противодействие на незаконния трафик на оръжия

През 2021 г. митническите служители разкриха общо 20 случая на контрабанда на оръжия, боеприпаси, взривни вещества, принадлежности и части за оръжия, при които са задържани 380 газови пистолета, част от тях са конвертирани в огнестрелни, 8649 боеприпаси и 209 компоненти и пълнители и др.

Тенденцията през последната година е на намаляване на общия брой противоправни деяния, при които се констатират единични бройки оръжия, но за сметка на това през първото тримесечие на 2021 г. е установен най-значимият за последните години случай на незаконен трафик на газови пистолети – 186 бр., с направление Турция – Германия. Предметът на престъплението са газови оръжия, конвертирани в огнестрелни, което ги прави непроследими за властите – факт, еднозначно определящ високата обществена опасност на деянието, предвид употребата на такъв тип оръжия за извършването на тежки умишлени престъпления и използването им от организираните престъпни групи и терористични организации в целия свят.

По отношение на противодействието на незаконния трафик на продукти, свързани с отбраната и на изделия и технологии с двойна употреба, през изминалата 2021 г. митническите служители са констатирали два случая, при които са предотвратени два опита за износ на две фрезоващи машини с цифрово-програмно управление, които представляват изделия с двойна употреба.

През последната година се наблюдава значително намаление на обема на транзитно преминаване на изделия и технологии с възможна двойна употреба през нашата територия с крайна дестинация държави от Близкия изток, където Република България се явява изходна точка на ЕС. Този факт може да бъде обяснен със засиления контрол и всеобхватната проверка на митническите декларации, включващи такъв тип стоки, което поражда значително затруднение и финансови загуби у икономическите оператори, извършващи опити за заобикаляне на законодателството.

Международни операции

През 2021 г. служители от отдел „Наркотици, оръжия и прекурсори“ участваха в седем международни митническо-полицейски операции. При една от операциите -„SHIELD II“ (насочена към противодействие на нелегалната търговия, трафик и разпространение на лекарствени средства, анаболни стероиди и допинг субстанции, в координация с Европол и ДАНС) през ноември 2021 г. беше разкрит нелегален цех за производство на фалшиви допинг субстанции, оборудван с машини за таблетиране, пълнене и залепяне на ампули и опаковане на таблетки в блистери. В складовите помещения на производствената база се установи наличието на десетки милиони таблетки и ампули, готови за продажба на свободния пазар, както и десетки килограми активни субстанции за производство.

Фактор за развитието на дейността е недостатъчната нормативна регулация по отношение статута на този вид лекарствени средства.

ВАЛУТЕН КОНТРОЛ И МЕРКИ СРЕЩУ ИЗПИРАНЕТО НА ПАРИ И ФИНАНСИРАНЕТО НА ТЕРОРИЗМА

Контрол на паричните средства

През 2021 г. българските митнически органи са установили пренасяни през границата на страната и недекларирани по съответния ред парични средства с **равностойност 21 802 211 лв. в общо 94 случая**. Пренасяните недекларирани парични средства са в различни валути. Най-голям е делът на валутите евро, британски лири и щатски долари. В по-редки случаи са откривани турски лири, норвежки крони, румънски леи, полски злоти, арабски дирхами и български левове.

Данните показват, че през 2021 г. са били открити парични средства в размер близо 5 пъти по-голям от сумата на установените 4,5 млн. лв. през 2020 г. Размерът на установените през 2021 г. недекларирани парични средства надминава сумата на установените парични средства общо в предходните пет години (21 043 590 лв. общо за периода 2016 – 2020 г.).

Парични средства в значителни размери (13,3 млн. лв.) са открити на митническите пунктове, разположени на границата ни с Турция. На МП Капитан Андреево е разкрита и рекордна за последните повече от десет години валута в размер на 628 630 британски лири и 281 870 евро (с обща равностойност близо 2 млн. лв.), намерена в два камиона.

Рекордна сума недекларирани парични средства е открита и от митническите служители на МП Лесово

през месец ноември в товарен автомобил, управляван от български гражданин. Превозното средство е пътувало без товар по маршрут от Полша за Турция. Валутата е в размер на 530 000 EUR и 250 000 USD с обща левова равностойност 1 457 270 лв.

Една трета от общата сума открити през изминалата година недекларирани или невярно декларирани пари в брой са установени на границата с Румъния (вътрешна за ЕС). Дори и след запитване от страна на митническите органи, паричните средства не са били декларирани. Открити са основно при митнически проверки на лица и превозни средства, влизащи в България от държава членка на ЕС на път за Турция.

При една от тези проверки, през месец октомври на ГКПП Ферибот Оряхово, в шофьорската кабина на товарен автомобил, пътуващ от Германия за Турция, са открити 529 000 евро, укрити във фабрични кухини в арматурното табло.

През изминалата година парични средства са били намирани най-често в товарни автомобили на път от Западна Европа и Великобритания към Турция. Укривани са на различни места в шофьорската кабина – във фабрични кухини над вратите или в задната стена, под арматурното табло, върху леглото, в дюшека, в хладилника и т.н. Парични средства са откривани в джобове на дрехите на нарушителите или в джобове на дрехи, поставени в багажа на лицата.

Необичайно укритие е установено през юни 2021 г., когато на МП Капитан Андреево при извършена проверка е открита голяма сума в пришити един за друг два потника, пристегнати с ластичен колан на кръста на пътник. Установена е сума в размер на 650 000 евро в банкноти от 500, 200 и 100 евро. Други 80 000 евро, пренасяни незаконно от шофьор на товарен автомобил, са установени на МП Капитан Андреево през месец ноември. Превозното средство е пътувало от Великобритания за Турция. При последвалата митническа проверка са открити 6 пакета от прозрачно полиетиленово фолио, облепени около кръста на шофьора, съдържащи банкноти в евро с различен номинал.

Изделия от злато

През 2021 г. митническите служители са открили златни изделия с общо тегло 134 094 г. За сравнение за цялата 2020 г. са задържани 22 860 г. Така откритите недекларирани изделия от злато през 2021 г. са близо 6 пъти повече в сравнение с предходната година.

През последните години установените изделия от злато са между 18,5 и 39 кг. Откритите златни изделия през 2021 г. надминават размера на установените общо в предходните 4 години изделия (111 767 г общо за периода 2017 – 2020 г.).

Рекордно количество златни изделия са открити на 20.10.2021 г. в района на ГКПП Дунав мост – Видин при извършена проверка на излизащ от страната лек автомобил с немска регистрация. В два специално изградени тайника са открити 64 пакета и кутии с бижутерийни изделия с общо тегло 41,6 кг. Според първоначална експертна справка златните бижута са от 14-каратово злато с обща стойност по цени на едро над 2,2 милиона лева. Такова голямо количество златни изделия в една пратка митническите служители задържат за първи път от 2004 г. насам, когато отново на границата с Румъния, но на ГКПП Дунав мост Русе са били задържани 55 кг златни бижута на път от Турция за Полша.

Изделия от сребро

При среброто и сребърните изделия, количествата задържани през 2021 г. са 2,6 пъти повече от установеното през предходната година. През 2021 г. са открити 132 815 г, а за 2020 г. – 51 730 г.

През последните години установените изделия от сребро са между 10,8 и 51,7 кг. Общото тегло на откри-

тите сребърни изделия за последната година доближава размера на установените общо в предходните 4 години изделия (133 442 г общо за 2017-2020 г.).

Недекларирани сребърни изделия с общо тегло 33 900 г във вид на скрап за преработка са открити от митническите служители на МП Малко Търново. През месец октомври, при проверка на лек автомобил с румънска регистрация, пътуващ към Турция, митническите служители откриват във фабрични кухини под кората на предния капак на автомобила четири торби, съдържащи претопени елементи, части от прибори и съдове от бял метал. В багажното отделение на автомобила е открита полиетиленова чанта също с прибори и съдове от бял метал.

Противодействие изпирането на пари и финансирането на тероризъм

Ролята на българските митнически органи в борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризъм се засилва. За това допринася и новият Регламент (ЕС) 2018/1672 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно контрола на паричните средства, които се внасят в Съюза или се изнасят от него, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1889/2005, който се прилага от 03.06.2021 г. Установен е общ хармонизиран подход за осъществяване на контрол на паричните средства, които се внасят или изнасят от ЕС, засилен е обменът на информация, разширени са правомощията на компетентните органи, което безспорно води към подобряване на резултатите. Вследствие на въведените промени Агенция „Митници“ използва усъвършенствана информационна система, чиято цел е да улесни работата на митническите служители, както и бързо и качествено да обработва, анализира и предава данните в съответствие със законовите изисквания.

ЗАЩИТА НА ПРАВА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

През 2021 г. е поискана намесата на българските митнически органи с 1544 заявления за прилагане на мерки за закрила на права върху интелектуалната собственост. От тях съюзните заявления са общо 1405. Националните заявления – подадени пред българската митническа администрация и одобрени от нея, са 139.

През изминалата година действията на митническите органи по предотвратяването на нарушения на права върху интелектуална собственост на основание Регламент ЕС № 608/2013г. са предприети в 1564 случаи. Това представлява почти два пъти повече в сравнение с 2020 г., когато са осъществени 786 случаи на задържания на стоки, за които има съмнение, че са фалшифицирани.

Всеки случай може да включва изделия от различни продуктови категории и с различни търговски марки. Осъществените през 2021 г. задържания според вида на стоката и търговската марка са 14 370 (с 105% повече спрямо 2020 г, когато са били 6985 бр.). В резултат на това общият брой на задържаните артикули през 2021 г. възлиза на 3 928 833, което е 1,88 пъти повече от задържаните през 2020 г. 2 093 769 стоки.

Извън горепосочената статистика, през изминалата година действията на митническите органи по предотвратяването на нарушения на права върху интелектуална собственост на основание националното законодателство на вътрешни граници са предприети в 14 случаи. В резултат на това са задържани 4 палета – 2 492 кг хартия за цигари и 73 528 артикули (парфюми, облекла, колани, портмонета, стикери, опаковки и капачки за наргиле, опаковки за тютюн).

Предприетите действия по предотвратяване на нарушения при внос на стоки са 94% от всички случаи, 5% са при проверки на транзитно преминаващи стоки през Р България за други държави и 1% при складиране и експорт. В 83% от случаите стоките са задържани при пътнически трафик, а в 17% – при търговски трафик.

И през изминалата година основните страни на произход на фалшифицирани стоки са Турция, Китай, Хонг Конг и др.

В 82% от всички случаи, задържаните стоки са въведени на територията на страната с шосеен транспорт, в около 2% от случаите – с морски транспорт, в 4.5% от случаите с въздушен транспорт и експресен куриер и в 1.5% с пощенски пратки.

От всички задържания по видове марки и стоки 82% са предприети въз основа на подадено от правопритежателя заявление за намеса на митническите органи, а останалите 18% са ex-officio.

Най-често задържаните стоки през 2021 г. са облекла и аксесоари за облекла; парфюми и козметика; обувки; играчки; чанти, портфейли, портмонета; стикери, лепенки; ключодържатели и емблеми за автомобили; футболни топки; платове, кърпи и хавлии и други.

През изминалата година митническите органи се включиха активно в провеждането и организирането на шест регионални и международни операции по предотвратяване трафика на фалшиви и пиратски стоки, съвместно с Европол, Интерпол, ОЛАФ, DG TAXUD, DG GROW и DG JUST и СМО.

КОНТРОЛ НА РИСКОВИ КАТЕГОРИИ СТОКИ

При допускането за свободно обращение на стоки АМ осъществява контрол в няколко направления, основните от които са проверки за коректността на декларираните данни в представените декларации (митническа стойност, тарифното класиране, държавата на произход), проверка за недекларирани стоки и такива, нарушаващи права върху интелектуална собственост. Увеличен е и броят на извършваните проверки с цел недопускане избягване заплащането на антидъмпингови и изравнителни мита, които в някои случаи достигат до над 80% от размера на дължимите вземания при внос.

От началото на месец май 2021 г. служителите на АМ осъществяват засилен физически контрол на рискови категории стоки, декларирани за свободно обращение, с фокус недекларирани стоки и такива, нарушаващи права върху интелектуална собственост.

Извършва се непрекъснат **мониторинг на допусканите за свободно обращение на текстилни изделия и обувки с произход Китай и Турция,** като за някои от тях са въведени допълнителни контроли, насочени към декларираната митническа стойност. В резултат, изчислената цена, на която се допускат стоките, на килограм, е увеличена повече от два пъти спрямо 2019 г. при намаляващ обем на вноса.

С оглед защита финансовите интереси на Съюза и предвид спада в обема на внасяни от Китай и Турция текстилни изделия и обувки, беше разширен обхватът на наблюдаваните стоки и държави.

През юни стартира проверка на **вноса на луксозни автомобили от САЩ и Канада.** Митническите служители установиха над 1200 случая на внос, при които има съмнения, че превозните средства са декларирани и за тях са приети занижени стойности, с цел избягване заплащането на мито и ДДС. Проверката обхваща периода 01.01.2019 г. до 01.06.2021 г. и се извършва в цялата страна. Най-много случаи са установени от териториалните дирекции Митница Бургас и Митница Пловдив, като само в тези териториални дирекции очакваната щета за бюджета е в размер на 2 500 000 лв. мито и ДДС. Вследствие на засиления митнически контрол през последните месеци се отчита спад на вноса на луксозни автомобили от тези две дестинации, като в същото време декларираната митническа стойност е повишена чувствително. Поискана е насрещна информация от митническите органи на САЩ и Канада по линия на международното сътрудничество, като до този момент няма постъпили отговори. Междувременно се извършват проверки на дружествата – вносители по линия на митническия последващ контрол. По повод такава проверка е образувано и досъдебно производство под надзора на Окръжна прокуратура Сливен за престъпление по чл. 304 ал. 1 от НК за предложен дар (подкуп), който митническите служители отказали.

ДРУГИ ЗАДЪРЖАНИЯ

През 2021 г. служителите на Агенция „Митници“ са задържали общо 25 341.1 л, 3967 кг и 4471 бр. **препарати за растителна защита** (хербициди и инсектициди). Над 10 000 литра от тях са задържани от Агенция „Митници“ в рамките на международна операция SILVER AXE VI.

Най-големият случай е от септември на МП Капитан Андреево в товарен автомобил, идващ от Турция. Открити са общо 18 т. (21 381 броя опаковки в бутилки и 3824 кг) различни видове и марки препарати за растителна защита. Според извършената оценка от вещо лице стойността на контрабандните препарати е 321 000 лева.

Установени са и 7437.74 кг вещества, разрушаващи озоновия слой (фреон).

По **CITES** през периода са отчетени четири случая, при които са задържани кожа от крокодил Caiman Latirostris, змийски кожи от видовете Eunectes notaeus, Boa constrictor occidentalis, парчета от змийски и крокодилски кожи, както и месо и хайвер от есетра, медицински пиявици и един корал.

В резултат на усилията на митническите органи за предотвратяване въвеждането на територията на ЕС на фалшиви стоки, носещи популярни търговски марки, в митническите учреждения са организирани и извършени 59 процедури по унищожаване на фалшивите стоки (текстилни изделия, детски игри и играчки, парфюмерийни и козметични изделия и др.) на основание Регламент ЕС № 608/2013 г.

шифицирани и същите са унищожени, като са спазени всички изисквания за опазване на околната среда.

През октомври митнически служители на МП Капитан Андреево са задържали 44 085 текстилни изделия (облекла) и спортни обувки, означени с различни търговски марки. Съгласно представените документи стоката е пътувала от Турция за Белгия. Правопритежателите са потвърдили, че стоките са фалшиви и същите са унищожени

Като по-интересни и значителни случаи могат да бъдат посочени:

През март митнически служители на МП Капитан Андреево задържат 65 808 пълнители за ароматизатор. Стоката е пътувала от Р Турция за Р България с получател търговско дружество в София. Правопритежателят е потвърдил, че ароматизаторите са фал-

При извършена проверка на стоки, пътуващи от Турция с получател търговско дружество в Румъния, служители от ТД Митница Пловдив са задържали 7089 артикула, означени с различни търговски марки (облекла и обувки). Правопритежателите са потвърдили, че стоките са фалшифицирани.

През септември в района на ГКПП Дунав мост Видин – Калафат е извършена проверка на товарна композиция. Товарният автомобил превозва под режим транзит групажен товар от текстилни изделия от Турция за Чехия. Митническите служители установяват 14 162 различни дрехи, сред които най-много спортни екипи, тенискиблузи и якета от 24 различни спортни и луксозни марки.

През август служители от ТД Митница Варна са задържали 4400 пластмасови играчки, означени с търговска марка L.O.L. Стоката пристига от Китай, а получател е българско търговско дружество. Правопритежателят е потвърдил, че стоките са фалшифицирани.

В областта на борбата с трафика на културни ценности са установени пет нарушения, при които са задържани общо 2094 предмета (монети, фигурки, пръстени, медальони и др.).

БОРБА С НЕЗАКОННОТО ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА АКЦИЗНИ СТОКИ

Енергийни продукти

От началото на 2021 г. митнически служители извършват дистанционен контрол на рискови превозни средства и рискови обекти/места на доставка на енергийни продукти. Целта е идентифицирането на рисковите доставки, при които е възможно да се разпространяват моторни горива без изцяло или частично заплатен акциз. За извършвания анализ на рисковите транспортни средства и обекти са използвани данните, налични в информационните системи на Агенция „Митници“ и данни от информационните системи на НАП. От извършените действия при дистанционния контрол като рискови са селектирани над 780 доставки, а извършените проверки на място в обектите са повече от 260, като при 23 от тях са установени нарушения на акцизното законодателство.

През годината по инициатива и под ръководството на Междуведомственя координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари при ГДБОП/МВР (МКЦПКК-ДРСТ) са извършени над 220 проверки на търговски обекти за продажба на течни и твърди горива, съвместно с органите на МВР, ДАНС, НАП и ДАМТН.

Допълнително, във връзка с план за съвместен контрол, в периода април – декември, съвместно с органите на АПИ и ИААА и под ръководството на МКЦПКК-ДРСТ са проведени 10 специализирани операции за контрол на пътни превозни средства, извършващи превоз на енергийни продукти по обществени пътища в нарушение на допустимите норми за маса и натоварване на оси.

На пристанищата в Бургас, Варна и Русе и през 2021 г. систематично са изпълнявани стартиралите през февруари 2019 г. съвместни контролни действия от МВР и Агенция „Митници“ по отношение въвеждането на течни енергийни продукти на територията на Р. България от плавателни средства. Те са част от мерките по превенция и противодействие на нарушенията с моторни горива.

През годината продължи събирането, обменът и анализът на информация за движенията на т.н „дизайнерски горива“ в ЕС, насочен към организиране на оперативни дейности в рамките на ЕМПАКТ „Акцизи“. Българската митническа администрация участва в проведената международна операция Chain Bridge VII/2 – Fake Gasoline, при която, в резултат на своевременния обмен на информация, е осъществено задържане на две от автоцистерните-обект на наблюдение в Гърция, и е инициирано разследване на замесените компании.

През 2021 г. за целите на акцизния контрол митническите служители иззеха и обезпечиха енергийни продукти, както следва: 202 567 л горива, разредители и др. и 19 740 кг тежки горива, масла и др. От случаите – 73% (44 задържания) са установени във вътрешността на страната и 27% (16 задържания) – в зоните на ГКПП на границата с Гърция и Румъния.

По-големите случаи, свързани с енергийни продукти, са:

През януари и октомври на ГКПП Кулата са предотвратени два случая за опит за нелегален пренос на енергийни продукти в посока Гърция. При първия случая вместо обявения в документите гипскартон в товарното помещение митническите служители откриват 32 ПВЦ съда с вместимост 1000 л всеки, съдържащи жълтеникава течност с мирис на енергиен продукт, за която не са представени документи за произход. Иззети са общо над 30 300 хил. л енергиен продукт. Други 26 500 л „леки масла и препарати“ – „специални бензини“, за които не е представен документ, удостоверяващ плащането, начисляването или обезпечаването на дължимия акциз са задържани в товарен автомобил, натоварен с разредител според придружаващите документи.

При проверка през юни в бензиностанция в Пловдивско е установен нерегламентиран резервоар съдържащ 7624 л дизелово гориво, а през ноември в община Марица в частен имот митническите служители откриват 6464 л течност с характеристики на бензин, за което също не са представени документи.

Тютюн и тютюневи изделия

В резултат на осъществения контрол митническите органи задържаха, иззеха и обезпечиха като доказателство над 31 млн. къса цигари (в т.ч. пури и пурети). Преобладават задържанията на външната граница на ЕС (83%), следвани от такива на вътрешните граници с ЕС в зоните на ГКПП (13%) и във вътрешността на страната (4%).

Най-голямото количество контрабандни цигари е задържано през март 2021 г. на територията на ТД Митница Бургас. Задържани са над 13 млн. къса цигари от две търговски марки, непознати на местния пазар. Случаят е установен на МП Пристанище Бургас – център при извършена проверка на товарно ремарке, пристигнало с фериботот Грузия с дестинация Унгария. Цигарите са били укрити зад т.н. „тапа“, представляваща ролки с хартия. Това е едно от най-големите задържания на контрабандни цигари от митническите служители през последните години, като общата им стойност е близо 5 млн. лв.

През октомври и декември 2021 г. на ГКПП Кулата при два отделни случая са предотвратени два опита за незаконно разпространение на близо 1 390 000 къса цигари. Тютюневите изделия са открити от служители на ТД Митница София в специално изградени тайници в товарени автомобили, идващи от Гърция.

И през 2021 г. на летищата митническите служители често задържат цигари с търговски характер от пътници с полети до Великобритания. Тези тютюневи изделия са освободени за потребление в страната (т.е. имат акцизен бандерол), но предназначението им е за незаконно разпространение в третата страна поради високата акцизна ставка. Установените случаи са 198 с общо

количество задържани над 1,4 млн. къса цигари. От тях само в рамките на месец при специализирана операция на летищата в София и Бургас са задържани над 200 000 къса цигари.

При случаите с тютюн за пушене (в т.ч. тютюн и аромати за наргиле) общото установено количество-предмет на правонарушение е над 9000 кг.

През февруари на МП Капитан Андреево при извършена проверка на товарен автомобил, превозващ стоки от Турция за Германия, митническите служители са открили недекларирани 14 868 опаковки, съдържащи аромати за наргиле, с общо тегло 2974 кг.

През май при извършена проверка в частен имот, находящ се на територията на ТД Митница Русе – населено място в обл. Ловеч, митнически служители са установили нелегален цех за производство на тютюн за пушене. В хода на процесуалните действия са иззети 860 кг тютюн за пушене, суровини и съоръжения за производството му.

Също през май в София, в търговски обект и жилищен имот са установени 660 кг тютюн за наргиле в потребителски опаковки без бандерол, предназначен за нелегално разпространение.

През ноември в рамките на проведената международна операция PATFINDER, организирана от Световната митническа организация (СМО) и фокусирана върху нелегалната търговия с тютюневи изделия, са задържани над 1,5 млн. къса цигари и повече от 100 кг тютюн за пушене. Най-големият случай на задържане на тютюневи изделия за периода на операцията е от 19.11.2021 г., когато на МП Капитан Андреево бяха задържани над 970 хил. къса.

През 2021 г. са унищожени 1 274 283 кутии и пакети и 1337 кашона цигари, 2 895 516 къса ръчно правени цигари; 5947 кг тютюн, 5102 бр. пури и пурети; 2199,750 кг препарати за наргиле, 9720 кг обработени тютюневи жили, 11 952 бр. гилзи и филтри, 2430 кг филтърна хартия, 577 кг хартия за бандероли и др.

Алкохол и алкохолни продукти

В резултат на осъществения контрол през 2021 г. са установени 209 случая на нарушения, свързани с алкохолни продукти. Иззети и обезпечени са общо 26 255 л вино, 3 422 л бира и етилов алкохол – 48 581 л. При констатираните нарушения преобладават случаите с наливен алкохол. Като по-големи случаи може да се споменат следните:

През месец април 2021 г., в зоната на ГКПП Дунав мост Русе, са иззети общо 2406 л бира (3300 бутилки) при извършена проверка на товарен автомобил с българска регистрация, превозващ хранителни стоки от България за Великобритания. Установената акцизна стока е била укрита зад декларираните стоки и не е била обявена в представените от водача на МПС документи.

На 23.05.2021 г. в зоната на ГКПП Дунав мост Русе при проверка митническите служители са иззели 21 600 л вино, въпреки че стоката е била съпроводена с изискуемите документи. След допълнителна проверка е установено, че посоченото количество акцизни стоки вече са били доставени в данъчен склад на територията на Швеция, а представеният при проверката електронен административен документ е използван неправомерно за повторна доставка.

На 15.07.2021 г. на ГКПП Дунав мост Видин в товарен автомобил, превозващ стоки от България за Великобритания, са открити алкохолни напитки, описани в представените документи като туби с хигиенен разтвор за ръце. При отваряне на опаковките е установена безцветна течност с характерна миризма на спиртни напитки (водка и ракия). В резултат на осъществения контрол са иззети общо 3840 л продукт с алкохолно съдържание от 37,5% vol и 41,3% vol. На база на събраната информация по случая, впоследствие е извършена проверка в обект на търговеца-изпращач на стоките. На място са установени и иззети още 4950 л етилов алкохол, за който не са представени документи, удостоверяващи плащането, начисляването или обезпечаването на акциза.

МИТНИЧЕСКИ ЛАБОРАТОРИИ

С Регламент (ЕС) 2021/1077 на Европейския парламент и Съвета се създаде Инструмент за финансова подкрепа за оборудване за митнически контрол (CCEI) като част от Фонда за интегрирано управление на границите (IBMF). Инструментът ще се изпълнява чрез три работни програми: Работна програма 2021-2022, 2023-2025 и 2026-2027. Дирекция „Централна митническа лаборатория“ през 2021 г. изготви цялостно проектно предложение за кандидатстване за финансови средства по Инструмента за работна програма 2021-2022 за доставка на оборудване за трите митнически лаборатории на обща стойност 2 226 340 евро, съдържащо анализ на нуждите и подробна обосновка за ефективността и ползите от реализацията на проекта.

Предложението включва доставка на лабораторно оборудване за трите митнически лаборатории, целящо:

- ✓ Замяна на най-старите и най-използвани инструменти с най-съвременни от същия вид.
- ✓ Разширяване на обхвата на извършваните анализи чрез придобиване на нови, сложни видове техника за определяне на повече характеристики на изследваните продукти, което ще позволи по-точното им охарактеризиране.

Очаквани са следните резултати от реализиране на проектното предложение:

- ✓ Съвременното оборудване ще позволи на митническите лаборатории да се справят с предизвикателството да идентифицират и доказват естеството и характеристиките на различни видове хранителни и индустриални продукти и изделия, като това ще допринесе за коректното тарифно класиране и прилагане на фискални и нефискални мерки за стоките.
- ✓ Новата аналитична техника ще позволи на лабораториите да установяват химическия състав на фалшиви, забранени стоки, наркотици, прекурсори, стоки с двойна употреба, токсични вещества с цел осигуряване на контрол по отношение на безопасността и сигурността на гражданите на ЕС;
- ✓ Доставеното оборудване ще улесни законната търговия чрез по-висока пропускателна способност и съкращаване сроковете за изготвяне на експертни заключения по заявки за анализ на стоки, подлежащи на митнически контрол.

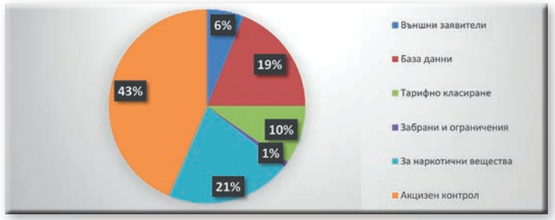
В трите митнически лаборатории: дирекция „Централна митническа лаборатория" (ДЦМЛ), отдел „Митническа лаборатория“ – Пловдив (към ТД Митница Пловдив) и отдел „Митническа лаборатория“ – Русе (към ТД Митница Русе) са постъпили за изследване общо 6503 проби и са издадени 3338 експертизи.

В сравнение с 2020 г. в основния профил на пробите през 2021 г. се забелязва увеличаване на броя проби от индустриални стоки и наркотични вещества и слабо намаляване на пробите от акцизните стоки.

Независимо от слабия спад, се запазва тенденцията от последните години най-голям да е делът на пробите във връзка с акцизния контрол – горива, алкохолни продукти и тютюневи изделия, общо 43 % от всички приети проби.

В 1750 бр. от изследваните проби (около 27 %), след проведен лабораторен контрол, са установени несъответствия с вида на стоката или декларирания тарифен номер.

В Централната митническа лаборатория при изследване на наркотици бяха идентифицирани за първи път 31 нови синтетични канабиноиди и психоактивни вещества под различни форми. С помощта на бързата и ефективна работа в лабораторията бе доказано наличието на течен метамфетамин в количество 450 литра под формата на стока, опакована и декларирана като ароматични препарати на хранителната индустрия. Лабораторията е подала своевременно данни за веществата, които са открити за пръв път в страната към Европейска база данни за нови наркотични вещества (EDND), с което играе съществена роля за попълване на информационните масиви на Европейски център за мониторинг на наркотици и наркомании (EMCDDA), който предоставя на ЕС и неговите страни членки своевременна и обективна информация за разпространението на наркотиците на територията на ЕС.

За поддържане на своята професионална компетентност митническите лаборатории взеха участие в четири междулабораторни сравнителни изпитвания. Те са свързани с определяне на обработка текстуриране при растителни мазнини, определяне на алкохолно съдържание във вино, количествено определяне на денатуранти в напълно денатуриран спирт и спиртни продукти, и определяне на показатели за Мьорзинг код в преработени селскостопански продукти.

Сред постиженията на лабораториите може да се отбележи разработването на писмени процедури и въвеждането в практиката на нови вътрешно-лабораторни методи, като три от тях „Метод за доказване на текстурирани масла и мазнини чрез пенетрация“, „Качествено определяне на сорбитанови емулгатори в мазнини“ и „Метод за определяне съдържанието на ароматни съставки в минерални масла, чиято крайна температура на дестилация е над 315°C посредством твърдофазна екстракция“, са публикувани и в Европейското хранилище на аналитични методи (ILIADe), използвани в митническите лаборатории на страните-членки на ЕС.

Стартира и създаването на база данни за цигари, използвайки рентгено-флуоресцентен анализ на тютюневия пълнеж.

Трите митническите лаборатории успешно поддържат системите си за управление, съгласно изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025:2018.

АКЦИЗНА ПОЛИТИКА

През 2021 г. Агенция „Митници“ продължи наложената тенденция по приемане на промени в националното акцизно законодателство, целящи привеждането му в съответствие със съюзното законодателство в областта на акцизите. Наложените изменения продължиха процесите по реализиране на националната политика в областта на акцизите, целяща повишаване на приходите от акцизи и прецизиране на контрола, осъществяван от митническите органи по отношение на акцизните стоки.

Обнародвани промени в ЗАДС през 2021 г.

С ДВ бр. 77 от 16.09.2021 г., в сила от 16.09.2021 г., са обнародвани изменения и допълнения в ЗАДС, свързани с възможностите:

- в данъчен склад да може да се складират енергийни продукти с код по КН 2713 20 00 и 2715 00 00 (битум);
- в случаите, когато при освобождаване за потребление на акцизни стоки ще се надвиши определеното и предоставено за данъчния склад обезпечение, да е допустимо лицензираният складодържател да надвиши определеното и предоставено обезпечение, след като е уведомил директора на компетентната териториална дирекция и е представил документ, удостоверяващ, че сумата е постъпила по сметка на Агенция „Митници“ към датата на подаване на уведомлението, като постъпилата сума се използва за погасяване на задължението за акциз за текущия данъчен период.
- лицензираният складодържател да предостави обезпечение пред митническите органи, за да осигури заплащането на акциза, с повече от една банкова гаранция.

Единна акцизна сметка

От 01.01.2022 г. са влезли в сила промените в разпоредбите на чл. 44 от ЗАДС, с които плащанията за задължения за акциз и лихви върху тях се погасяват по единната акцизна сметка на Агенция „Митници“, като при няколко вземания по акцизното законодателство, които данъчно-задълженото лице не е в състояние да погаси едновременно до изтичане на срока за внасяне на дължимия акциз, то да може да приоритизира кое от тях погасява.

Във връзка с европейски изисквания за преминаване към единна сметка за плащания на акцизни задължения беше внедрена и виртуална сметка на данъчно задължените лица, по която от 01.01.2022 г. да се отразяват постъпилите плащания на суми по задълженията за акциз.

Предстоящи промени в ЗАДС

Експерти от Агенция „Митници“ участваха в работни групи, свързани с разработването на проекти на нормативни актове и административни актове. По-съществени промени в нормативни актове, които са предложени през годината, са следните:

Промените в ЗАДС са обусловени от необходимостта от въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2020/262 на Съвета от 19 декември 2019 г. за определяне на общия режим на облагане с акциз, на Директива (ЕС) 2020/1151 на Съвета от 29 юли 2020 г. за изменение на Директива 92/83/ЕИО за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки (Директива 92/83/ЕИО), както и с въвеждане на разпоредбите на директива 2019/2235 на Съвета от 16 декември 2019 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност и Директива 2008/118/ЕО относно общия режим на облагане с акциз по отношение на отбранителните дейности в рамките на Съюза.

Предложените промени в ЗАДС са свързани със засилването на борбата с данъчните измами, премахването на определени данъчни ограничения (пречки) при свободното движение на акцизни стоки между държавите членки чрез:

- Опростяване и осъвременяване на процедурите с цел намаляване на задълженията на търговците, осъществяващи търговия с акцизни стоки между държавите членки;
- Разширяване на функционалността на компютърната система, която се използва понастоящем за движението на акцизни стоки под режим отложено плащане на акциз чрез възможност за обхващане и движение на акцизни стоки, които са освободени за потребление на територията на друга държава членка и се движат към територията на друга държава членка, с цел да бъдат доставени там за търговски цели.

Изработените предложения са в няколко насоки:

- Създават се икономически оператори с нов статут – *сертифициран изпращач, сертифициран получател, временно сертифициран изпращач и временно сертифициран получател,* за да могат икономическите оператори да използват тези режими и да бъдат идентифицирани в компютърната система за движението и контрола на акцизните стоки, като се регламентират условията и редът за регистрация на сертифицираните изпращачи, сертифицираните получатели, временно регистрираните сертифицирани получатели и временно регистрираните сертифицирани изпращачи. Движението на освободените за потребление акцизни стоки задължително се осъществява с валидиран електронен опростен административен документ.
- Създадени са разпоредби, регламентиращи процедурата за движение на освободените за потребление акцизни стоки, когато компютърната система не работи, както и алтернативни доказателства за приключване на движението.
- Предложени са разпоредби, свързани със създаване на възможност за съвместимост между акцизните и митническите процедури. Промените целят да се позволи използването на режим външен транзит след режим износ, като митническото учреждение на напускане да стане възможно място на получаване при движение под режим отложено плащане на акциз, като е уточнен моментът, в който завършва режим отложено плащане на акциз.
- С цел да се осигури еднакво третиране на частичните загуби в рамките на ЕС, същите ще бъдат определяни в рамките на общите прагове за частична загуба, определени с Делегиран акт на ЕК.
- Пояснение на разпоредбите, свързани с измерване на градусите Плато на бирата и конкретно с измерването на градусите Плато на подсладената или ароматизираната бира;
- За да се улесни признаването в ЕС на статута на независимите малки производители, във всяка държава членка е предвидено въвеждане на единен сертификат за малък независим производител, с който ще се удостоверява общото годишно производство. Дефинирани са и съответните изисквания към тези лица за прилагане на режима;
- Актуализирани са определенията, свързани с позоваванията на кодове по Комбинираната номенклатура (КН), използвани за описание на алкохолните продукти;
- С цел повишаване на правната сигурност за икономическите оператори се пояснява разпоредбите, свързани с режима за освобождаванията за денатуриран алкохол.

Подготвените промени се очаква да влязат в сила на три етапа до 13.02.2023 г. С въвеждането на измененията, произтичащи от новите европейски изисквания, се очаква да се намали административната тежест за икономическите оператори, което ще окаже положително въздействие върху данъчно задължените лица и администрацията, включително чрез опростяване и осъвременяване на приложимите процедури.

МИТНИЧЕСКА ПОЛИТИКА

През 2021 г. във връзка с прилагането на митническото законодателство на Съюза, както и на общата търговска и други общи политики на ЕС, възлагащи функции на митническите органи, и в изпълнение на националните мерки, Агенция „Митници“ активно участва в дейността на комитетите, митническите експертни и проектни групи към ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ в ЕК, в експертни и работни групи към други генерални дирекции в ЕК, както и в работните експертни групи по Конвенция ТИР, комитетите и работните експертни групи към СМО, Икономическата комисия за Европа на ООН. В рамките на тези срещи се представяше позицията на Република България и се провеждаше политика за защита на интересите ѝ.

В контекста на пандемията COVID-19 служителите изпълняваха задълженията си в силно динамична среда и полагаха усилия към бързата ориентация и адаптиране на работата си към настъпващите промени, за да осигурят навременната координация с други национални компетентни органи; да изразяват становища по рамкови позиции, указания, проекти на нормативни актове; да подготвят точни и конкретни указания и да предоставя своевременна информация за гражданите и бизнеса – чрез отговори на писмени запитвания и публикуване на информация на интернет страницата на Агенция „Митници“.

През 2021 г. бяха изготвени указания и други вътрешни административни актове, свързани с митническите режими и процедури, митническия статус на стоките, обезпечението за потенциално и съществуващо митническо задължение, тарифното класиране на стоки, приложимите тарифни мерки, мерките на търговска защита, исканията за въвеждане на автономни мерки за суспендиране на митата и на автономни тарифни квоти, произхода на стоките, митническата стойност, освобождаването от вносни мита, забраните и ограниченията, в т.ч. и указания за тарифното класиране във връзка с приетото мнение на СМО и решение на Европейския съд на втечнени петролни газове, приложимо от 01.01.2022 г.

В резултат на доброто взаимодействие между Агенция „Митници“, Министерство на земеделието и Българската национална асоциация етерични масла, парфюмерия и козметика и активното представяне на българската позиция в рамките на Комитета по Митническия кодекс на ЕК, секция „Тарифна и статистическа номенклатура“, в Комбинираната номенклатура на ЕС за 2022 г. се създаде отделна подпозиция за необезтерененото розово масло. Целта на този промяна е да улесни статистическото отчитане и мониторинга на търговията с този продукт.

Реализира се интегрирането на национална мярка в националното приложение на ТАРИК във връзка с контрола при внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, обект на пазарни стандарти за качество.

Институционализира се взаимодействието между Агенция „Митници“ и Министерство на културата във връзка с износ извън митническата територия на ЕС на предмети и произведения на изкуството по чл. 7, ал. 4 от Закона за културното наследство за трети страни.

Извърши се подготовка за влизането в сила от 01.01.2022 г. на изменението на Комбинираната номенклатура на ЕС (КН) във връзка с промените по шестия ревизионен цикъл на Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките на СМО, в т.ч. лингвистичен преглед на българските текстове на КН и адаптиране на мерките на акцизното и ДДС законодателство към промените в номенклатурата на КН.

Във връзка със Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и Европейската общност за атомна енергия, и Обединеното кралство Великобритания, в сила от 01.01.2021 г, е публикувана информация за икономическите оператори относно аспектите на преференциалния произход, както и информация за въведената от 25.01.2021 г. в експлоатация нова Централна система на ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ на ЕК за регистрирани износители REX. През 2021 г. в REX системата са регистрирани 523 български дружества.

Във връзка с прилагането от 1 юли 2021 г. на пакета за облагане с ДДС на електронната търговия за пратки със собствена стойност до 150 EUR и измененията на данъчното и митническото законодателство се проведоха срещи и обучения с митническите служители и бизнеса, както и съвместна среща със служители на Националната агенция за приходите и икономическите оператори.

Във връзка с изменения в данъчното законодателство е реализирана функционална възможност в Митническата информационна система за внасяне (МИСВ) за подаване на месечната декларация по специалния режим за деклариране и отсрочено плащане на ДДС при внос, с която събраният и платен на Агенция „Митници“ по специалния режим ДДС се отчита от титуляря на разрешението. Месечната декларация се подава по електронен път в МИСВ до митническото учреждение на поставяне на стоките под режим.

Проведоха се срещи и обучения, част от които виртуално, заради ситуацията с COVID-19, с митническите служители и бизнеса, във връзка с прилагането на митническото законодателство на ЕС, както и законодателството в областта на общите политики на ЕС, възлагащи функции на митниците, както и срещи с различни национални компетентни органи за укрепване на взаимодействието по теми от общ интерес.

ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ

С промени в Устройствения правилник на Агенция „Митници“, в сила от 31.07.2021 г., се възстанови дирекция „Последващ контрол“ към Централно митническо управление. Промяната беше предприета с цел активизиране и постигане на по-голяма ефикасност и ефективност при прилагане на мерките в областта на последващия контрол по акцизното и митническото законодателство както на централно ниво, така и в териториалните дирекции.

С възстановяването на звената за последващ контрол се постигна повишаване на качеството и ефективността на извършваните проверки, като дейността им вече е фокусирана изцяло към последващия контрол на декларирането, към извършване на проверки на заявителите за издаване на разрешения за одобрени икономически оператори и на други разрешения по митническото законодателство, както и мониторинг и преразглеждане на разрешения. Особен акцент се поставя и върху проверките по акцизното законодателство, за установяване на факти и обстоятелства от значение за задължения за акциз и ревизиите за установяване на акцизни задължения.

През 2021 г. звената за последващ контрол са извършили 31 ревизии за установяване, изменяне и/или прихващане на задължения за акциз, както и за възстановяване и/или прихващане на недължимо платени или събрани от лицата суми по реда на ДОПК, във връзка с разпоредбите на ЗАДС. Установените с ревизионни актове задължения за заплащане на акциз са 3 303 048 лв., лихви за просрочие – 397 046 лв. и надвнесени суми за акциз – 133 703 лв. Извършени са 431 проверки (насрещни, по делегация, за установяване на факти и обстоятелства и за възстановявания).

В областта на митническата дейност са извършени 70 проверки в рамките на последващия контрол и в резултат са установени суми на мита за довнасяне в размер на 5 285 462 лв. и ДДС за довнасяне в размер на 15 586 629 лв. Направени са 62 повторни проверки на митнически декларации, в резултат на които са установени мита за довнасяне в размер на 347 167 лв. и ДДС за довнасяне в размер на 933 140 лв.

Извършени са 22 мониторинга на разрешения по митническото законодателство, като в резултат от тях няма констатации, които да водят до отмяната или до преразглеждането им.

МЕЖДУНАРОДНИ ДЕЛА В СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Съгласно чл. 628 от Гражданския процесуален кодекс, когато тълкуването на разпоредба от правото на Европейския съюз или тълкуването и валидността на акт на органите на Европейския съюз е от значение за правилното решаване на делото, българският съд прави преюдициално запитване до Съда на Европейските общности (СЕС), като решението на СЕС е задължително за всички съдилища и учреждения в Република България, когато е постановено по такова дело.

За 2021 г. е постановено едно съдебно решение на СЕС, по което страна е Агенция „Митници“ и по което българската позиция е успешно защитена.

На 03.06.2021 г. е постановено съдебно решение по дело C-76/20 на СЕС, образувано по преюдициално запитване на Административен съд – Варна, по образувано пред него касационно дело с административнонаказателен характер и с ответник българско еднолично дружество с ограничена отговорност. СЕС е постановил решение по преюдициалните въпроси, с което се произнася по тълкуване на Комбинираната номенклатура и тарифното класиране за стоки, описани като „бамбукови чаши“ и съставени от 72,33% растителни влакна и 25,2% меламинова смола. Предвид постановеното решение на СЕС, съдебният спор по делото в Република България е приключил в полза на Агенция „Митници.

Е-МИТНИЦИ

Цифровизацията е една от стратегическите цели на Българската митническа администрация и е важна предпоставка за постигане на необходимия административен капацитет за имплементиране на европейското законодателство в областта на митниците. В същото време динамичното развитие на информационните технологии налага също ускорено създаване и надграждане на електронните услуги, както и подобряване на вътрешната административна, информационна и комуникационна инфраструктура.

В съответствие с европейската и националната стратегии за развитие на електронни митници през 2021 г. Агенция „Митници“ продължи усилията си по развитие на информационните си системи чрез изграждане на нови модули и системи, подобряване на съществуващите, провеждане на регулярни дейности за осигуряване на мрежова и информационна и обновяване на ИТ активите, използвани от Администрацията. Дейностите се финансират по оперативни програми и чрез средства от националния бюджет.

Показатели за характера на митническите информационни системи и организацията на работа в АМ са данните от националната автоматизирана информационна система Сървис Деск. През 2021 г. в нея са регистрирани 38 773 заявки, от които 52% са от външни потребители, а останалите от служители. По тип над 98% от външните заявки представляват заявяване на услуги, а сигналите за трудности, срещани от потребителите, са едва около 2%. В 98% от случаите те са намерели успешно решение.

Информационни системи по митническо законодателство

През 2021 г. продължи изпълнението на проект „Надграждане на основните системи на Агенция „Митници“ за предоставяне на данни и услуги – **БИМИС (фаза 2)**“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ), чиято цел е продължаване на процеса по трансформиране на митническата администрация в цифрова чрез последващо развитие и въвеждане на Институционална архитектура на АМ и реализиране на съюзните и национални функционални изисквания към БИМИС, както и да се създадат условия за по-ефикасни митнически операции, отговарящи на съвременните потребности. Проектът цели да се осъществи преминаването на митническите органи към работа изцяло в електронна среда, в която не се използват документи на хартиен носител, и да се ускорят митническите процедури за коректните икономически оператори. През годината чрез проекта е реализирана частна облачна среда (cloud architecture) на АМ, като ICS2 Release 1 и Универсалния CCN ½ шлюз са първите приложения, работещи върху нея. По този начин са реализирани съюзните функционални изисквания, произтичащи от Митническия кодекс на Съюза (МКС) относно подаването на Обобщени декларации за въвеждане (ОДВ). Чрез облачната среда се постига отказоустойчивост, балансиране на натоварването, автоматизирано управление на хардуерния ресурс, спазване на максималното време за отговор на ИТ услугите.

В рамките на БИМИС (фаза 2) през 2021 г. успешно е реализирана дейност по „Развитие и въвеждане институционалната архитектура на АМ по отношение на модул „Анализ на риска“, модул „Обработване на рискова информация“, модул АНП, модул „Декларация за парични средства“ и модул РЕЗМА, авт. събиране на задълженията и интерфейси към RegiX“, за които модули също е използвана cloud architecture. Новите модули подобряват процесите на работа в митническата администрация като индиректно това подпомага легалния бизнес и гражданите чрез по-бързи услуги и проверки и повишаване на нивото на сигурност и безопасност.

В края на 2021 г. към Проекта беше създадена нова дейност за развитие на СУИД като срокът на проекта бе удължен до септември 2023 г. чрез допълнително споразумение към административния договор с ОПДУ.

Предвид факта, че Българската митническа администрация отговаря за спазване на принципите, залегнали в модернизираното митническо законодателство на Европейския съюз (ЕС), през годината беше решено АМ да отпадне от **прилож-ното поле на Решение № 727 на МС от 2019 г.** Това дава възможност Агенцията да използва източници на финансиране, различни от държавния бюджет, за приоритетното изпълнение на проектите, свързани с разработване и въвеждане на електронните системи, предвидени в МКС. Също с решение на МС АМ беше премахната от списъка на административните органи, които при изпълнение на своите функции, свързани с дейности по системна интеграция, възлагат същите единствено на „Информационно обслужване“ АД. Тези стъпки дадоха възможност за разработване на проектна идея и получаване на финансиране по Оперативна програма „Добро управление“ **за Фаза 3 на развитието на БИМИС.** Новата фаза цели хармонизиране на процесите и националните информационни системи в съответствие с изискванията на ЕС; реализиране на електронни онлайн интерфейси за обмен на данни между национални и европейски информационни системи, както и подобряване на електронната среда за работа и комуникацията с гражданите и бизнеса.

Информационни системи по акцизно законодателство

Реализирани са и са внедрени в експлоатация промени във функционалности на Българска акцизна централизирана информационна система (БАЦИС) във връзка с нормативните изменения на ЗАДС, ППЗАДС и подзаконовите актове, влизащи в сила през 2021 г. и началото на 2022 година.

Извършени са промени във връзка с достъпа на икономическите оператори до БАЦИС, като е премахнато използването на аплет и е създадена възможност за работа с всички съвременни браузери.

През 2021 г. са извършени дейности по подготовката за реализация на няколко проекта, вкл. за развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ по отношение на БАЦИС, Система за движение и контрол на акцизни стоки (EMCS) Phase 4 и Система за обмен на акцизни данни (SEED) върху cloud архитектура, което ще осъвремени системата и ще допринесе за нейната ефективност и бързодействие. Предвиждат се също промени в областта на анализа на риска и идентифициране на рискови събития с цел предотвратяване на акцизните нарушения и осъществяване на контрол върху движението на акцизни стоки на територията на страната.

Нови единни сметки

През 2021 г. успешно е реализиран проект „Надграждане на информационните системи на Агенция „Митници“ за премахване на разликите между националните и презграничните плащания в рамките на единната зона за плащане в евро (SEPA)“ по рамков договор, сключен между АМ и „Информационно обслужване“ АД. Необходимостта от промени в информационните системи на Агенция „Митници“ беше породена от подготовката на Р България по присъединяване към Еврозоната и произтичащите от това изисквания на Съюзното законодателство по отношение на плащанията на публични вземания и премахване на разликите между националните и презграничните плащания в рамките на единна зона за плащания в евро (Single Euro Payments Area – SEPA). Проектът осигурява изпълнението на изискванията на Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 година за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 и промените в Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС), които са в сила от 01.01.2022 г.

Агенция „Митници“ откри две нови единни сметки за плащания на публични задължения в БНБ – една сметка за плащания на задължения по митническото законодателство, глоби и санкции и една сметка за плащания на задължения по акцизното законодателство. От 01.01.2022 г. използването на сметки на Агенция „Митници“ за приходи в централния бюджет в търговските банки беше преустановено. Отпадна необходимостта задълженията към различните териториални дирекции да се плащат по различни банкови сметки в различни търговски банки, което намалява разходите на икономическите оператори за банкови преводи и вероятността от грешки при преводите. Също така отпадна изискването за въвеждане на различни кодове за вид плащане в платежните документи, с които икономическите оператори и гражданите превеждат сумите за погасяване на публичните си задължения, което уеднакви изискванията към банковите трансфери за погасяване на публични задължения в Р България с тези в ЕС, задължените лица могат да извършват преводи от територията на ЕС и Р България, като използват еднакви платежни инструменти при банковите преводи за погасяване на публичните си задължения. Намалява вероятността за грешка, тъй като отпада необходимостта от избиране на различен код за вид плащане на съответното задължение. Намалява се броят на платежните нареждания, тъй като за плащането на няколко задължения ще се използва един платежен документ. Предостави се възможност за плащане на задължения по митническо и акцизно законодателство чрез виртуален ПОС терминал в Е-Портала на Агенция „Митници“, като предстои да се осигури плащане и с физически ПОС терминали в митническите учреждения. Това е още един сигурен и бърз начин икономическите оператори и гражданите да погасяват публичните си задължения към Агенция „Митници“.

Във връзка с промени в Закона за акцизите и данъчните складове, в сила от 01.01.2022 г., в Модул БАЦИС служебно за всяко задължено лице по акцизното законодателство се откри виртуална сметка, в която за съответното лице се визуализират всички постъпили плащания, възникнали вземания и непогасени задължения за акциз при сделки в страната и лихви, считано от 01.01.2022 г. Тази промяна осигури по-лесна обработка на задълженията, възможност за приоритизирането им – заявяване на поредност на погасяване им от икономическите оператори, съгласно разпоредбата на чл.44, ал. 8 от ЗАДС.

Реализираха се промени в досега съществуващите виртуални сметки за митнически операции, които са в съответствие с принципа на единната сметка и дават възможност лицата да погасяват от общата натрупана сума по сметката всеки вид задължение, възникнало по митническото законодателство.

Хардуерно и софтуерно обновяване

За осигуряването на наличността и капацитет на ИТ инфраструктурата на Агенция „Митници“ през изминалата 2021 г. са извършени множество дейности по поддръжка и администриране на сървъри за приложения и бази данни, работни станции, сървърна инфраструктура, мрежи и дискови масиви. Изградени са среди за тестване и имплементиране на нови модули и услуги.

През 2021 г. е внедрена в реална експлоатация облачна инфраструктура Red Hat OpenShift Container Platform в резултат на успешно приключила проектна Дейност 2 по проекта БИМИС (фаза 2).

През 2021 г. е извършена поддръжка на Red Hat Virtualization, Hyper-V виртуализация, виртуални сървъри и работни станции, администриране на потребители, групи, центрове за данни, клъстъри, блейд инфраструктура, виртуални мрежи и дискови пространства.

За повишаване на производителността на комуникационната мрежа на Агенция „Митници“ и сигурността на мрежовият трафик беше подменено цялото комуникационно оборудване с висок клас рутери, комутатори и защитни стени. Новото оборудване осигурява възможност за използване на криптиращи алгоритми с по-високо ниво на защита.

На основание Закона за държавната собственост 1658 компютърни конфигурации с отпаднала необходимост за АМ са предоставени на 87 общини (от които на 85 по искане на Национално сдружение на общините в Р България), четири министерства и БЧК.

Мрежова и информационна сигурност

За осигуряване на мрежовата и информационна сигурност регулярно са извършвани редица дейности по анализ на външния интернет трафик, мониторинг на логове и инциденти, анализ на събития, контрол филтриране и защита на интернет достъпа и електронната поща. На вътрешно ниво са регламентирани правила за мрежова и информационна сигурност при използване на информационни активи и за управление на риска по мрежова и информационна сигурност.

Регламентирано беше извършването на вътрешни проверки за спазване на политиките за мрежова и информационна сигурност, като са извършени две проверки.

Стартирала е работа по проекти за въвеждане на комуникационна свързаност тип IP VPN Layer 3 и за център за резервиране на данни и услуги към Държавна агенция "Електронно управление".

В ИТ инфраструктурата на АМ беше внедрено решение за повишаване нивото на мрежова и информационна сигурност чрез използване на F5 WAF за Load Balancer с принудително използване на SSL/TLS.

През 2021 г. в ИТ инфраструктурата на Агенция „Митници“ е внедрена в реална експлоатация система за защита и наблюдение на бази данни.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ИНТЕГРИТЕТ И ДЕЙНОСТ НА ИНСПЕКТОРАТА

Поддържането на високи професионални стандарти и интегритет на служителите, както и превенцията и противодействието на корупцията и на други неправомерни деяния, е една от приоритетните задачи в дейността на Агенция „Митници“. В съответствие с Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията беше разработен и утвърден от директора на Агенцията и съгласуван с министъра на финансите Антикорупционен план на Агенция „Митници“ за 2021 г.

Във връзка с регламентираните в чл. 11, ал. 3 от Устройствения правилник на Агенция „Митници“ функции, през 2021 г. Инспекторатът на Агенцията осъществи редица проверки и дейности, свързани с превенция и противодействие на корупцията и осъществяването на контрол върху дейността на митническата администрация. Това допринесе за постигане на целите на Агенцията, за подобряването на административния капацитет, както и за укрепване на общественото доверие в морала и професионализма на митническите служители, и повишаване престижа на митническата администрация.

Осъществени бяха 99 извънпланови проверки по постъпили в Агенцията сигнали, по разпореждане на директора на Агенцията и по искане на други институции; 184 проверки на декларации по чл. 35, ал. 1, т. 1. от ЗПКОНПИ; проверка относно спазване срока за подаване на декларациите по чл. 35, ал. 1, т. 2 от ЗПКОНПИ;

За първи път в Агенция „Митници“ беше извършен анализ и проверка по получената от НАП информация по чл. 42, ал. 1 от Устройствения правилник на АМ.

В изпълнение на Заповед на директора на Агенцията и във връзка с писмо от ръководителя на Главния инспекторат при Министерски съвет е извършена проверка по изпълнението на ПМС № 240 от 31 август 2020 г. за допълнение на Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация, при която не са констатирани нарушения.

Във връзка с резултатите от проверките, в случаите, при които са установени нарушенията при функционирането на Агенцията, са предприети действия в посока отстраняване на същите и подобряване на нейната работа. В тази връзка са направени препоръки за промени във вътрешноадминистративни актове, за подобряване организацията на работа и за засилване на контрола от страна на преките ръководители в митническите учреждения, а също така са образувани дисциплинарни или административнонаказателни производства и са наложени дисциплинарни или административни наказания на виновните служители. Наложени са 28 дисциплинарни наказания (в т.ч. 6 дисциплинарни уволнения) и 3 административни наказания.

Новоназначените през 2021 г. служители в специализираната администрация на Агенция „Митници“, които са били включени в базовите курсове за обучение в НУЦ, са преминали и обучение по въпросите на превенцията и противодействието на корупцията и конфликта на интереси.

Служители от Инспектората участваха в разработването на договореностите на Агенция „Митници“ с Центъра за изследване на демокрацията за провеждане през 2022 г. на изследване за оценка на вътрешните политики и мерки за противодействие на корупционните рискове в Агенция „Митници“.

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Дирекция „Управление на човешките ресурси“ и отделите „Човешки ресурси, административно обслужване и сигурност“ (ЧРАОС) в териториалните дирекции допринесоха за изпълнение на задачите, възложени на митническата администрация, чрез организиране и администриране на дейността по управлението на човешките ресурси в Агенция „Митници“. Като съществен акцент за работата на дирекцията и отделите ЧРАОС можем да посочим цялостната организация на процеса, успешното реализиране на новите структури и преназначаването на служители на Агенцията, във връзка с приетия нов Устройствен правилник с Постановление № 227 от 13 юли 2021 г. на Министерски съвет.

С новия Устройствен правилник се целеше връщане на предходни структури в Централно митническо управление (ЦМУ), децентрализиране на контролни функции чрез намаляване на числеността на ЦМУ в полза на териториалните дирекции, както и изменение и/или прецизиране на функциите и задачите на съществуващите други звена и редакционни промени. Административното преструктуриране е многокомпонентен процес, който беше осъществен при безупречна организация, спазване на строга служебна дисциплина и проявено високо ниво на професионализъм в работата на служителите в дирекцията.

Въпреки въведените стриктни изисквания за спазване на противоепидемичните мерки, в изпълнение на заповедите на министъра на здравеопазването, процедурите за назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“ продължиха да дават оптимално добри резултати и да осигуряват качествен капацитет от мотивирани и добре подготвени кадри и квалифицирани служители.

През 2021 г. Агенция „Митници“ обяви 109 конкурсни процедури за 158 щатни бройки, във връзка с които са

приети 1367 заявления на кандидати за назначаване.

В изпълнение на Наредба Н-1 от 03.06.2016 г. за условията и реда за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност (Наредба Н-1 от 03.06.2016 г.), продължи провеждането на изследване за професионалната и психологическа пригодност като отделен етап от процедурите за назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“. През 2021 г. бяха обработени, анализирани и изготвени 1118 психологични заключения на кандидати в различните процедури.

С оглед повишаване мотивацията, личната удовлетвореност и нагласата за себеутвърждаване на служителите, беше поставен акцент върху предоставянето на възможности за израстване в длъжност, поемане на повече отговорности и достойно заплащане. В съответствие с разпоредбите на ЗДСл и НУРОИСДА за 2021 г. се проведоха 278 процедури за повишаване в длъжност чрез конкурентен подбор за общо 494 позиции.

На служителите на Агенция „Митници” се предостави възможност за кандидатстване за работа в дирекции и служби на Европейската комисия, както и за участие в Мисии на Европейския съюз като командировани национални експерти за 23 вакантни позиции, в рамките на прилагането на Глобалната стратегия за външната политика и политика на сигурност на ЕС.

ОБУЧЕНИЕ

Обучението в Българската митническа администрация е основен фактор за правилното и еднакво прилагане на митническото законодателство по външните граници на ЕС, улесняване на международната търговия, осигуряването на сигурност и безопасност и подобряване на сътрудничеството между митниците и икономическите оператори.

Неизменна част от постигането на добри резултати от дейността на Агенция „Митници“ е изграждането на административен капацитет и предоставянето на обучение, съобразено с европейските стандарти. Затова през изминалата 2021 г. Агенцията продължи да предоставя на своите служители обучение на високо ниво, като се използваха различни форми, включително хибридно обучение и често преминаване от присъствена в дистанционна форма на обучение.

Осигурено беше задължителното базово обучение на новоназначените служители в специализираната митническа администрация, гарантиращо висока професионална квалификация и ефективно изпълнение на служебните им задължения. През годината се проведоха модули по шест курса за 161 митнически служители.

В изпълнение на Програмата за обучение на служителите през 2021 г., по отношение на продължаващото специализирано обучение на национално ниво бяха проведени 55 обучения с 876 участници, а на регионално – 31 обучения и семинари с 349 участници.

В изпълнение на мерките за ограничаване разпространението на COVID-19, провеждането на обученията и семинарите в Агенция „Митници“ през определени периоди от годината се извършваше във виртуална среда. За целта се използваха софтуерните платформи за вътрешна мрежа e-learning и за семинарите с външни участници Cisco Webex.

През 2021 г. продължи разпространението на модулите за електронно обучение, разработени от ЕК и по линия на Световната митническа организация. Голяма част от електронните модули по Митнически кодекс на Съюза са преведени и локализирани на български език и са достъпни за служителите от Българската митническа администрация с цел адекватен отговор на необходимостта от дистанционно обучение и уеднаквяване на професионалните компетентности на митническите служители в ЕС.

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Поради пандемията Covid-19 международните отношения продължиха предимно във виртуална среда под формата на онлайн срещи.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Във връзка с изработването и прилагането на митническа политика на ЕС, представители на Агенция „Митници“ взеха участие в работата на органи към Съвета на ЕС, най-многобройни от които бяха участията в работните групи „Митнически съюз” и „Митническо сътрудничество”. Активно беше и участието в регулярните заседания на секциите към Комитета по митническия кодекс и Митническата експертна група, както и в други комитети и работни групи към Европейската комисия (ЕК).

Директорът на Агенцията взе участие в 100-та и 101-та срещи на Групата по митническа политика. Обсъдени бяха стратегията за прилагане на традиционните собствени ресурси; съвместния аналитичен капацитет на ЕС; прилагането на пакета за ДДС в областта на електронната търговия; актуалното състояние на Митническия кодекс на Съюза; изпълнението на Споразумението за оттегляне на Обединеното кралство от ЕС и прилагането на Споразумението за търговия и сътрудничество; бъдещето на CELBET; възможностите за по-широко използване на Системата за ефективност на митническия съюз, както и развитието в международната област. Ръководството на Агенцията участва в 4-та, 5-та, 6-та, 7-ма, 8-ма и 9-та видео-конферентни срещи на стартиралия през миналата година Форум на генералните директори на митническите администрации, на който се разглеждат текущи проблеми и се вземат краткосрочни решения в управлението на кризисни въпроси, засягащи митническите администрации. Осъществено беше участие и в годишна среща на генералните директори на митническите администрации в рамките на Европейската конвенция на полицейските началници (ЕРСС) и в семинар на високо ниво на тема „Електронната търговия – пътят напред“.

През изминалата година служители на АМ продължиха участието си в дейностите по програмите на ЕС „Митници 2020“ и „Фискалис 2020“. Експерти от Агенцията взеха участие в работни срещи към Митнически експертен екип по източните сухопътни граници (CELBET 3), създаден в рамките на програмата на ЕС „Митници 2020“. В края на годината беше стартирана процедура по включване на България в новите многогодишни програми за сътрудничество на ЕС „Митници“ и „Фискалис“ и бяха подписани Грантови споразумения за отпускане на безвъзмездни средства за участие в дейности по програмите.

Във връзка с разширяване на проекта „Зелени ленти“ между ЕС и държавите от Западните Балкани, служители на Агенцията взеха участие в четири видеоконферентни срещи във връзка с разширяването на „зелените ленти“ за превоз на приоритетни стоки между държавите-членки на ЕС и 6-те държави от Западните Балкани.

МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През месец юни представители на Агенцията взеха участие в редовната виртуална Конференция на ръководителите на митническите администрации от регион Европа на Световната митническа организация (СМО). По време на конференцията бяха дискутирани различни митнически въпроси, в т.ч. възможност за стартиране на проучване за изследване на други източници на приходи за СМО, проект на СМО за стратегическо прогнозиране, разработване на механизъма за измерване на ефективността на митническите администрации, преглед на Споразумението от Берген и др.

На 138-та сесия на Съвета на СМО, проведена през месец юни, бяха обсъдени важни стратегически и оперативни въпроси в митническата област, както и въпросите за управлението на организацията. В рамките на сесията бяха приети отчет за работата и резултатите на 104-та и 105-та сесии на Финансовия комитет, както и окончателно приети докладите по техническите въпроси и по редица политически въпроси. Съветът подкрепи изпълнението на Плана за действие за COVID-19, който трябва да бъде завършен до юни 2022 г., като част от Плана за изпълнение на Стратегическия план за 2021-2022 и като временен и всеобхватен приоритет. Съветът одобри проекта за Насоки на СМО относно управлението на бедствия и непрекъснатостта на веригата за доставки и насърчи членовете да продължат да се ангажират в бъдещата работа на СМО в тази област, включително да споделят своя опит и експертиза. Делегатите подкрепиха идеята, лансирана от ЕС и неговите държави членки, за задълбочена реформа на СМО.

Представители на АМ участваха в многобройните заседания на различни работни органи и форуми на СМО, както и в дейността на Центъра за правоприлагане в Югоизточна Европа (ЦПЮЕ – SELEC) и в една среща на Работната група по митнически въпроси към Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество (ЧИС).

Съвместно с представители на Програмата на Службата на ООН за наркотици и престъпност UNODC, служители на АМ организираха и координираха посещение в страната, както и провеждане на съвместни практически обучения на грузински, украински и български митнически служители на територията на Пристанище Бургас и Летище София.

ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Най-активни бяха разговорите по линия на българо-турското двустранно сътрудничество. Проведоха се срещи на ръководно и експертно ниво, включително с Компанията за митнически и туристически предприятия АД (GTI) на Турция, с Асоциацията за международен транспорт (UND) на Република Турция и др. Ръководството на Агенция „Митници“ се срещна с търговския съветник към Посолството на Република Турция в България.

На високо ниво, между директора на Агенция „Митници“ и заместник-министъра на търговията на Република Турция се проведоха и две ключови срещи – в Истанбул и в Пловдив. Основните теми на срещите бяха модернизиране на инфраструктурата и повишаване на пропускливостта на българо-турските ГКПП в контекста на улесняване на легалния бизнес, както и сътрудничеството в областта на митническото правоприлагане и обмена на информация и Конвенцията за общия транзитен режим.

През изминалата година бяха проведени и други двустранни срещи на ръководството на Агенция „Митници“ – с дипломатически представители от мисиите на държави в ЕС като Франция, Германия, както и трети страни като Великобритания, САЩ, Индия и др.

На 25.11.2021 г. директорът на Агенция „Митници“ Павел Тонев посрещна заместник-министъра на търговията на Република Турция Ръза Туна Турагай в Пловдив

КОМУНИКАЦИЯ С БИЗНЕСА, ГРАЖДАНИТЕ И МЕДИИТЕ

През 2021 г. служителите на Агенция „Митници“ работиха усилено по създаването на добри практики при информиране на потребителите по повод промени и нововъведения в областта. Продължаващата практика на дистанционно общуване благоприятства провеждането на повече неприсъствени семинари и срещи с бизнеса доколкото онлайн формите дават възможност за бърза и улеснена организация. Гладкото въвеждане на редица нормативни и процедурни промени през 2021 г. показва, че подобна стратегия дава добри резултати и следва да се запази като практика и след отминаването на пандемията.

Основен комуникационен канал, чрез който гражданите и бизнеса да получават специализирана информация и през изминалата година, остана интернет страницата на Агенция „Митници“. За публикуване там бяха разработени специални пакети от информация, съобразени с потребителите. Такива теми бяха: ДДС пакетът и получаването на пощенски и куриерски пратки, въвеждането на единни сметки за заплащане на митнически и акцизни задължения, промени в областта на контрола върху декларирането на парични средства и благородни метали, промени в Комбинираната номенклатура и други.

В някои от случаите използването на интернет страницата беше само част от комуникационния микс. Например промените в законодателството на европейско ниво при пренос на валута през външна граница беше популяризирано и с разпространение на информационни материали и плакати. Теми като ДДС пакета и облагането на малките пратки предизвикаха и сериозно медийно внимание, а проактивната политика на Агенция „Митници“, често пъти координирано с други институции, позволи да се постигне широка чуваемост.

Гражданите и представителите на икономическите оператори също търсят активно информация от Агенция „Митници“ чрез различни комуникационни канали – СървизДеск, електронна поща и телефон. През 2021 г. само чрез основния мейл за административно обслужване са постъпили над 6000 запитвания. Стремежът на администрацията чрез всички нейни звена и ангажирани в този процес служители е да предоставя бърз и компетентен отговор на поставените въпроси.

През годината активно продължи и обслужването на граждани и икономически оператори чрез звената за административно обслужване на Агенцията. Обработени са над 430 073 документа, около 45% от които електронни. Чрез Системата за електронен обмен на съобщенията /СЕОС/ са обменени 9644 документа.

Прозрачността и достъпа до информация бяха един от приоритетите на Агенция „Митници“ през 2021 г. За периода в Агенция „Митници“ са постъпили общо 50 заявления за достъп до обществена информация. От тях по 32 заявления е предоставен пълен или частичен достъп до исканата от заявителя информация, съответно по 11 е постановен пълен отказ на предвидените за това в ЗДОИ основания. В отчетния период е постъпила жалба само срещу едно от решенията по ЗДОИ. Образуваното по жалбата съдебно производство към настоящия момент е висящо. За 2021 г. има едно заявление, което е оставено без разглеждане, тъй като заявителят не е уточнил предмета на заявлението.

МИТНИЧЕСКА *хроника*